Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Кошт нумару—3 кап.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАЎ БССР.

НАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — — 70 к. » 3 » — — 2 р. » 6 » — — 4 » На 1 год — — 7 » Зьмена адрасу—10 кап.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нонпарэлі насьля тэксту — — — 50 кап. За радок нонпарэлі насярод тэксту — — 1 руб. За радок нонпарэлі нарад тэкстам — — 1 р. 50 к. Сьмешаныя—на 50 проц. даражэй. Зьмен тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫЙ: за 1 дакумант—60 кап., за кожны дадатковы—30 кап. Беспрац. і чырвонаармейцы за 1 дакумант—15 кап., за кожны дадатковы—5 кап. Публікацыі ЗАГС'у—5 руб.

Падпіска прымаецца ў Цэнтрагенцтве Друку, ва ўсіх аддзяленьнях Бел. Дзярж. Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.

Абвесткі прымаюцца канторай газэты: Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478

АДРАС РЭДАКЦЫІ—Менск, Савецкая, 63. Тэл. № 478. Тэл. рэдактара—769.

7-ы год выданьня. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА № 101 (1696) Пятніца, 7-га мая 1926 г.

Усеагульная забастоўка ў Англіі стыхійна разрастаецца.

Рабочыя кідаюць працу, не чакаючы на гэта санкцыі прафсаюзаў.

Кансэрватыўны ўрад набірае армію дабрахвотнікаў-штрэйкбрэхераў.

Заўважаецца, што ўрад хоча якнайхутчэй распачаць перамовы аб спыненьні забастоўкі.—Водлуг чутак, перамовы гэтыя ўжо пачаліся.—Забастовачны к-т вядзе рашучае змаганьне з штрэйкбрэхерствам.—Ёсьць шмат выпадкаў стычак рабочых пікетаў з паліцыяй.—Паліцыя папаўняецца новымі атрадамі.

ПРАЛЕТАРЫЯТ УСЯГО СЬВЕТУ ВЫСТУПІЎ АДЗІНЫМ ФРОНТАМ ЗА ПАДТРЫМАНЬНЕ БАСТУЮЧЫХ.

Войска адмаўляецца выступаць проці забастоўкі.

ПАСЯДЖЭНЬНЕ ПАРЛЯМАНТУ Ў ЗЬВЯЗКУ З ЗАБАСТОЎКАЙ.

Джойнсон Хікс запужвае прыдушыць забастоўку вайсковаю сілаю і ўзмацнёнымі атрадамі паліцыі.—Выступленьне Гэндэрсона.

ЛЁНДАН. На пасяджэньні парляманту 5 га мая абгаварваліся меры, ужытыя ўрадам на падставе закону аб надзвычайным становішчы. Міністр унутраных спраў Хікс у дакладзе аб гэтых мерах патрабаваў зацьверджаньня іх парлямантам. Водлуг паведамленьня Хікса, **урад лічыць патрэбным, каб электрычныя станцыі, лёндanскі порт і чыгуначныя зносіны абслугоўваліся вайсковаю сілаю.** Спыненьне працы мае сур'ёзны характар.

Далей Хікс заявіў, што ён зьвернецца да ўсяго жыхарства з заклікам уваходзіць у спэцыяльныя паліцэйскія атрады ў значна большым ліку, чымся да гэтага часу. **Зараз выконвае свае абавязкі 7 з палавінаю тысяч паліцэйскіх, нанятых яшчэ перад забастоўкаю, а таксама 3 025 чалавек, якія запісаліся ў апошніх два месяцы.**

Пасьля Хікса выступіў ад рабочае партыі Гэндэрсон, які напомніў пра адхіленую ўрадам прапанову прафсаюзаў забясьпечыць дастаўку харчаваньня. Гэндэрсон заявіў, што **прафсаюзы ні ў якім выпадку не нясуць адказнасьці за спыненьне перамоў. Калі ўрад як і раней, будзе адмаўляцца абмяркоўваць меры, пры дапамозе якіх можна было-б дагаварыцца, дык У САМЫЯ БЛІЗКІЯ ДНІ ЗДАРАЦЦА ТАКІЯ ПАДЗЕІ, АБ ЯКІХ НІХТО НАВАТ НЯ МАРЫЦЬ".**

Пагромная кампанія кансэрватыўнага друку.

ЛЁНДАН, 5-У. Кансэрватыўная газэта «Морнінг Пост», водлуг даручэньня ўраду, выпусьціла сёньня першы нумар афіцыйнае „Брытанскае газэты". Орган рабочае партыі «Дэйлі Гэральд» з свайго боку распачаў выдаваць афіцыйны рабочы бюлетэнь.

Першы нумар «Брытанскае газэты», выпушчаны кансэрватыўнаю „Морнінг Пост", надрукаван у ліку 700 тысяч адбіткаў; далейшыя нумары прадбачана выдаваць з яшчэ большым тыражом. Нумар складаецца з 4 старонак, з якіх, аднак, дзьве сярэднія—пустыя. «Брытанская газэта» мае афіцыйны характар з падзагалоўкам: „Агалошваецца канцэлярыяй яго вялічаства". У перадавым артыкуле характарызуецца сучаснае становішча, прычым падкрэсьлена патрэбнасьць сурова адрозьніваць два асобных канфлікты: канфлікт у вугольнай прамысловасьці і ўсеагульную забастоўку. Артыкул заяўляе, што ўсеагульная забастоўка зьяўляецца спробаю рабочых лідэраў зьнішчыць уладу парляманту. Калі ўсеагульная забастоўка зацягнецца на некалькі тыдняў, зазначана ў артыкуле, дык дабрабыт Англіі будзе, як відаць, зруйнаваны на шмат гадоў. Заяўляючы, што прафсаюзныя лідэры спадзяюцца прымусіць урад гэтаю пагрозаю ня спыняць выдачы субсідыі вугольнай прамысловасьці на невядомы час, артыкул заклікае ўрад і парлямант не рабіць уступак, бо, у іншым выпадку, эканамічны развал быў-бы толькі часткаю яшчэ большага разгрому.

Свае падагуленьні газэта фармулюе так: „Гэты канфлікт можа і павінен скончыцца толькі рашучаю і бясспрэчнаю перамогаю парляманту над рабочымі". Урад яго вялічаства цьвёрда надумаўся забясьпечыць гэтую перамогу.

КАПІТАЛ НЯ МОЖА ПАКЛАДАЦЦА НА ВОЙСКА.

Водлуг чутак, у некаторых вайсковых часьцях заўважана нездаволеньне. Салдатам Уэльскага гвардзейскага палка Уэльсі, якія адмовіліся падначаліцца загаду, забаронена выходзіць з казармы. Урадавае радыё паведамляе, што ў часьцях войска, расквартараванага ў Ольдэршоце, былі выпадкі адмовы салдатаў выступіць у прамысловыя цэнтры.

Салдаты ня ідуць на зрыў забастоўкі.

ЛЁНДАН, 6 V. Водлуг чутак, на заклік камандзіра пяхотнага батальёну ў Кёнінгтоне (акруга Лёндану) запісвацца дабрахвотнікамі ў штрэйкбрэхерскія арганізацыі адгукнулася ўсяго два салдаты. Машыніст вайсковага поезду, што вышаў з Портсмунда ў Лёндан, пакінуў цягнік, афіцэрам эшалону з прычыны гэтага прышлося самым кіраваць поездам.

Чуткі аб аднаўленьні перамоў з прамыслоўцамі.

ЛЁНДАН, 5-V. Урадавае радыё перадае паведамленьне аб спробе рабочых правадыроў аднавіць перамовы. Водлуг гэтага паведамленьня, якому трэба верыць вельмі асьцярожна, у палаце вобшчын адбылася нарада, у якой бралі ўдзел Макданальд, старшыня саюзу горнарабочых Сьміт, гэнэральны сэкратар таго ж саюзу Кук і іншыя правадыры. Нарада прызнала, што ўсеагульная забастоўка магла-б быць спынена, калі б аднавіліся перамовы між уласьнікамі капальняў і капальнікамі. Аднаўленьне-ж перамоў нарада лічыць, нібыта, магчымым, калі ўласьнікі капальняў адчыняць капальні для падзённае працы, а капальнікі з свайго боку згодзяцца прызнаць даклад вугольнае камісіі базаю для перамоў.

БАЛЬДВІН ЗГОДЗЕН АДНАВІЦЬ ПЕРАМОВЫ.

ЛЁНДАН, 6-V. Бальдвін заявіў у палаце абшчын, што ўрад адновіць перамовы, як толькі будзе адменена ўсеагульная забастоўка.

Нарада Бальдвіна з Макданальдам аб спыненьні забастоўкі?

ЛЁНДАН, 6-V. Водлуг неправераных вестак, да якіх трэба аднесьціся вельмі асьцярожна, Бальдвін запрасіў Макданальда для перамоў наконт магчымасьці спыніць забастоўку (тэлеграмы пасланы ў 11 гадз. 30 хв. зранку).

Дамагайцеся ўтварэньня рабочага ўраду.

Адозва ангельскае кампартыі.

ЛЁНДАН, 5-V. У адозьве ангельскае кампартыі зазначана: толькі бясплатная нацыяналізацыя капальняў можа зламаць эканамічную моцнасьць уласьнікаў капальняў і забясьпечыць рабочых ад паўторных замахаў з боку капіталістаў.

Дамагайцеся адстаўкі ўраду, які адкрыта падтрымлівае ўласьнікаў капальняў, і які зьняважаючы абвінавачвае рабочую клясу!

Дамагайцеся ўтварэньня рабочага ураду!

Каб перамагчы, трэба распачаць наступ, трэба сурова пакараць капіталістаў.

Забастоўка пашыраецца стыхійна.

5-га мая, не чакаючы загаду генэральнае рады прафсаюзаў, забаставала 250 000 рабочых, якія ўваходзяць у аб'яднаны саюз машынабудаўнікоў. **Прадпрыёмствы ўсіх галін прамысловасьці ўсюды зачыняюцца,** бо спынена падача электрычнае энэргіі. **Агульны лік бастуючых кожную гадзіну расьце.** Генэральная рада прафсаюзаў паведамляе, што найбольш цяжкаю перашкодаю для яе зьяўляецца пераканаць некаторыя катэгорыі рабочых ня спыняць працы. Гэта датыкаецца ў першую чаргу паштова-тэлеграфных служачых, якія рыхтуюцца забаставаць. У такім выпадку сувязь лёнданскага карэспандэнта ТАСС з Масквою можа быць перарвана.

ЛЁНДАН, 5-V. Рабочыя сілавых станцый пагалоўна забаставалі. Параходзтва поўнасьцю спынена. На вэрфях праца часова адбываецца, згодна загадаў генэральнае рады прафсаюзаў, аднак, рабочыя лёнданскае вэрфі забаставалі.

Сілы бастуючых растуць.

У асьвядомленых колах думаюць, што 7-га будуць заклікаць да забастоўкі рабочыя ўсіх сілавых электрычных станцый, што зьнішчыць магчымасьць аднавіць рух гарадзкіх чыгунак, а таксама спыніць працу на прадпрыёмствах, якія ўжываюць электрычны ток. Вельмі магчыма, што да забастоўкі будуць заклікаць таксама рабочыя баваўняна-папяровае прамысловасьці.

Змаганьне з штрэйкбрэхерствам.

Забастовачны камітэт цьвёрда ўхваліў змагацца проці злоўжываньняў пасьведчаньнямі, якія выдаюцца на правоз некаторых катэгорый грузаў. Так, **5 га мая пікеты забастовачнага камітэту затрымалі крыты грузавік з надпісам «толькі прадукты харчаваньня», у якім былі знайдзены крэслы.** Абураныя такою манёю **рабочыя зруйнавалі грузавік і рэквізавалі крэслы.** 5 га мая ўранку пікеты не дапусьцілі на тэрыторыю докаў адміністрацыйнага складу. Гэта—выпадак, які ня мае прыкладу ў мінулым.

ЛЁНДАН, 5-V. У зьвязку з забастоўкаю непаразуменьні адбываюцца толькі на шляхох зносін, дзе яны здараюцца ўсё больш часта. У Лёндане ў аўторак і сераду абураны натоўп спаліў некалькі аўтабусаў. У Кембэрвэлі натоўп напаў на вагон трамваю. Конная паліцыя разагнала напаўшых. У Брайтоне 4 штрэйхбрэхеры-шофэры аўтабусаў былі цяжка зьбіты.

Такія-ж паведамленьні прысылаюцца амаль-што адусюль з іншых гарадоў.

Вярбоўка ўрадам штрэйкбрэхераў.

Урадавае паведамленьне зазначае: „5-га мая ў сталіцы завербавана 5 тысяч дабрахвотнікаў-штрэйкбрэхераў, што разам з завербаванымі ў папярэднія дні складае 12.450 чалавек. У паўночнай частцы Англіі завербавана 10 тысяч чалавек, у цэнтральных раёнах—4 тысячы, у паўночна-ўсходніх—11 тысяч.

У Глазго прыплыло некалькі вайсковых суднаў.

Урад кансэрватараў трымае сябе выклікаюча.

Выступленьне лёрда Біркенхеда.

Выступаючы ў палаце лёрдаў з прапановаю зацьвердзіць меры, ухваленыя ўрадам на падставе надзвычайнага становішча, міністр па справах Індыі Біркенхед заявіў: „Урад ня думае згаджацца праводзіць перамовы, пакуль пагроза агульнае забастоўкі ня будзе зьнішчана".

Макданальду і Гэндэрсону паказана на дзьверы.

Макданальд і Гэндэрсон наведаліся да Чэрчыля, які спаткаў іх запытаньнем: «Вы зьявіліся паведаміць мяне, што генэральная рада прафсаюзаў адмяніла агульную забастоўку»? Пачуўшы адмоўны адказ, Чэрчыль сказаў: «У такім разе мне з вамі няма аб чым гутарыць".

Канфіскацыя паліцыяй „Брытанскага Рабочага".

ЛЁНДАН, 5-V. Гэнеральная рада распачала друкаваць у друкарні «Дэйлі Гэральд» газэту «Брытанскі Рабочы», прысьвечаную забастоўцы. Аднак, вялікі атрад паліцыі ачапіў друкарню, канфіскаваў надрукаваныя адбіткі і даставіў іх у галоўную паліцэйскую ўправу. Праз некалькі гадзін паліцыя дазволіла друкаваць газэту і вярнула забраныя нумары.

ПРЫКЛАДНАЯ ДЫСЦЫПЛІНАВАНАСЬЦЬ БАСТУЮЧЫХ.

ЛЁНДАН, 5-У. Генэральная рада ангельскіх прафсаюзаў выпусьціла адозву, у якой выказвае здаволеньне прыкладнаю дысцыплінаю бастуючых рабочых, заяўляючы, што ў выпадку патрэбы—у далейшым забастуюць усе іншыя прафсаюзы.

Міністрам прыходзіцца хавацца.

ЛЁНДАН. Каля будынку міністэрства ўнутраных спраў натоўп рабочых з пагрозамі абкружыў міністра Чэрчыля, які вышаў з будынку міністэрства. Міністр прымушан быў уцячы ізноў у будынак міністэрства.

Лёрды бразгаюць зброяю.

ЛЁНДАН, 5 V. Агалошана ўрадавае паведамленьне, у якім зазначана, што галоўныя галіны прамысловасьці краю спынілі працу. Усе клясы жыхарства церпяць страты і нявыгоды, якія ўсё павялічваюцца.

Аднак урад «мае досыць сіл», каб захаваць лад.

„За караля і бацькаўшчыну" праваліліся.

ЛЁНДАН, 5-V. Наборшчыкі газэты „Дэйлі Мэйль" адмовіліся набіраць артыкул пад назваю «За караля і бацькаўшчыну». Гэты артыкул быў падрыхтаваны да нумару, які павінен быў выйсьці ў панядзелак. Газэта ня вышла.

Англія адрэзана ад Эўропы.

БЭРЛІН, 5-V. Адправўка нямецкіх параходаў у Англію адкладзена на невядомы час. Ангельскія параходныя кампаніі затрымліваюць таксама і ангельскія судны, якія стаялі ў Гамбурскім порце.

ЛЁНДАН. Водлуг паведамленьня з Капэнгагэну, сувязь між Даніяй і Англіяй перарвана. З Галяндыі спынена адпраўка параходаў у Англію.

Цэны на харчы растуць.

ЛЁНДАН, 5-V. Кошт малака ў Лёндане 4-га мая павялічыўся на 2 пенсы за чвэрць галёну.

Францускія банкіры ў перапудзе.

ПАРЫЖ, 3-V. У францускіх колах непакояцца, што ўсеагульная забастоўка ў Англіі выкліча вельмі моцнае замяшацельства на міжнародным грашовым рынку. Згодна чутак, **ангельскі ўрад намеран, каб спыніць зьмяншэньне курсу фунта стэрлінгаў, выпусьціць на рынак вялікую колькасьць чужаземных дэвізаў.** Гэта вельмі значна падарвала-б кошт францускіх каштоўных папер.

Франк рэагуе на забастоўку паніжэньнем.

ПАРЫЖ. У Францыі ўсё мацней адчуваюцца ангельскія падзеі. Партовыя і чыгуначныя склады ў Кале, Булёні, Гаўры і Шэрбургу запакаваны грузамі, якія пасылаліся ў Англію. У Булёні затрымалася 200 вагонаў маладое бульбы, пасланае з Гішпаніі ў Лёндан. Дастаўка садавіны і гародніны з Паўднёвае Францыі спынена. Цэны падаюць. Вывозьнікі церпяць вялікія страты.

У зьвязку з гэтым франк ізноў абясцэніўся: курс фунта павялічыўся з 149-ці франкаў да 154-х.

Усеагульная забастоўка ў Англіі.

ЗАБАСТОЎКА ПАВІННА СКОНЧЫЦЦА ПЕРАМОГАЮ РАБОЧЫХ.

Заява дэлегацыі ангельскіх чыгуначнікаў у СССР.

ХАРКАЎ, 5-V. Старшыня ангельскае дэлегацыі чыгуначнікаў, якая нядаўна прыехала ў Харкаў, тав. Олівэр у гутарцы з супрацоўнікам „Ратау“ выказаў свае думкі наконт сучасных падзей у Англіі.

Агульная забастоўка ў Англіі,—заначыў ён,—зьяўляецца рэвалюцыйным выклікам пралетарыяту да ўраду. Мы думаем, што **забастоўка скончыцца перамогаю рабочых.** Але пры гэтым трэба памятаць, што ангельская буржуазея зьяўляецца вельмі арганізаваным і моцным ворагам. Вялізарнаю дапамогаю для посьпеху забастоўкі зьяўляецца тое, што **ўся рабочая кляса Англіі, незалежна ад сваіх унутраных груповак, аднадушна падтрымлівае патрабаваньні вугляконаў.** Сучасная забастоўка значна ўзмоцніць пазіцыі і ўплыў левага крыла трэд-юніёнаў і рабочае партыі.

На запытаньне супрацоўніка Ратау, ці магчыма зьмена габінэту ў выніку забастоўкі, ангельскія дэлегаты адказалі, што водлуг іх думкі ёсьць тры магчымасьці: або ўрад Бальдвіна ў выніку кампрамісу застанецца ва ўладзе, або ўлада пяройдзе да Макданальда, або, нарэшце, будзе распушчан парлямант і складзен урад пераходнага характару.

Дапамога бастуючым павінна быць цэнтралізавана.

Паведамленьне УЦСПС

Усім прафэсыянальным арганізацыям.

Сэкратар УЦСПС Дагадаў паведамляе: у УЦСПС надыходзяць весткі, што у зьвязку з сучаснымі падзеямі ў Англіі, некаторыя міжсаюзныя арганізацыі прапанавалі саюзам правесьці адлікі на дапамогу бастуючым рабочым Англіі з агульных сродкаў саюзаў. УЦСПС лічыць патрэбным зазначыць, што адлікаў з сродкаў мясцовых саюзных арганізацый на дапамогу бастуючым рабочым Англіі рабіць ня трэба, бо такая дапамога праводзіцца ў цэнтралізаваным парадку, г. зн. праз цэнтральныя камітэты прафсаюзаў, якія адлічваюць патрэбныя сумы з сваіх сродкаў. Праца-ж мясцовых саюзных арганізацый павінна быць накіравана да наладжаньня шырокіх дабрахвотных збораў сярод сяброў саюзаў водлуг пастановы прэзыдыуму УЦСПС.

Выезд з Масквы ангельскіх кансэрватараў-парляментарыяў.

5-га мая ў зьвязку з забастоўкаю ў Англіі, выехалі туды з Масквы ангельскія кансэрватары-парлямантарыі, якія нядаўна прыехалі ў СССР.

Міжнародны пралетарыят падтрымаў забастоўку.

II-гі ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ ПАДТРЫМЛІВАЕ ЗАБАСТОЎКУ.

БЭРЛІН, 5-V. 2-гі Інтэрнацыянал выказаўся за падтрыманьне ангельскіх бастуючых рабочых.

ТЭЛЕГРАМЫ САЛІДАРНАСЬЦІ З УСІХ КАНЦОЎ СЬВЕТУ.

ЛЁНДАН. На імя гэнэральнае рады прафсаюзаў з усіх канцоў сьвету прысылаюцца тэлеграмы, у якіх выказваецца салідарнасьць сусьветнага пралетарыяту з рабочаю клясаю Англіі.

РЭФАРМІСЦКІЯ ПРАФСАЮЗЫ ФРАНЦЫІ ЗА ДАПАМОГУ БАСТУЮЧЫМ.

Усеагульная канфэдэрацыя працы (рэфармісцкая) і прадстаўнікі ўваходзячых у яе саюзаў чыгуначнікаў, маракоў, партовых рабочых і чорнарабочых паведамілі гэнэральную раду прафсаюзаў, што яны робяць усё магчымае, каб забясьпечыць посьпех выступленьня рабочае клясы Англіі. Памянёныя арганізацыі агаласілі адозву, у якой прапануюць рабочай клясе Францыі „не дапушчаць таго, што можа перашкодзіць барацьбе ангельскага пралетарыяту».

КІТАЙСКІ НАРОД ЗАЎСЁДЫ З РАБОЧАЙ АНГЛІЯЙ.

Водгукі гаміндануўскага друку.

ПЕКІН, 4-V. Левая гаміндануўская газэта «Піпльс Трыбюн», так піша пра забастоўку ў Англіі: «**Забастоўка выкрывае другую Англію**, уцягнутую ў сур'ёзны канфлікт з той Англіяй, якую добра ведае Кітай. **Гэта другая новая Англія зьяўляецца магутным прыяцелем Кітаю**, прыяцелем, які абмяжоўвае брытанскі імпэрыялізм, які не дапушчае інтэрвэнцыі ў Кітай. **Кітайскі народ плаціць узаемнай прыхільнасьцю гэтай другой Англіі**, ёй ён аддае ўсе свае сымпатыі ў момант сучаснага надзвычайнага сур'ёзнага канфлікту».

АМЭРЫКАНСКІЯ ПРАФБЮРАКРАТЫ ПАРУШАЮЦЬ СУСЬВЕТНУЮ САЛІДАРНАСЬЦЬ РАБОЧЫХ.

НЬЮ-ЁРК, 5-V. Старшыня амэрыканскага прафсаюзнага аб'яднаньня Грын заявіў, што амэрыканскія прафсаюзы спачуваюць патрабаваньням ангельскіх гарнякоў аб захаваньні іх заработку, але ганьбяць агульную забастоўку. **Грын выказаўся процi простае дапамогі амэрыканскімі прафсаюзамі ангельскім гарнякам.**

Рабочыя масы дзейнічаюць праз галовы правадыроў.

НЬЮ-ЁРК, 5-V. Не зважаючы на выпады старшыні аб'яднаньня амэрыканскіх прафсаюзаў Грына процi ўсеагульнае забастоўкі ў Англіі, амэрыканскія рабочыя з спачуваньнем сочаць за барацьбою ангельскага пралетарыяту.

Прафэсыянальная рада штату Ілінойса паслала ангельскім горнарабочым тэлеграму з прапановаю фінансавае дапамогі.

Старшыня саюзу машынабудаўнічых рабочых Джон Стон у гутарцы з карэспандэнтам ТАСС заявіў: «Ангельскія рабочыя навучаюць амэрыканцаў салідарнасьці».

Афіцыяльныя прадстаўнікі прафсаюзаў ухіляюцца ад простага адказу на запытаньне ці будзе вроблена аб'яднаньнем фінансавая дапамога ангельскім рабочым, заяўляючы, што яны чакаюць адпаведнага заклiку з Англіі.

ПАРЫЖ, 5-V. Рэвалюцыйны саюз маракоў заклікаў сваіх членаў затрымліваць адпраўку грузаў і пасажыраў у Англію.

СТАКГОЛЬМ, 5-V. Камітэт адзінага фронту, створаны ў пачатку сёлетняга году з прадстаўнікоў швэдзкіх рабочых партый і беспартыйных рабочых, зьвярнуўся з адозваю да швэдзкіх прафсаюзаў, заклікаючы іх неадкладна распачаць збор подпісаў кожнага члена прафсаюзу для паданьня дапамогі ангельскім і нарвэскім рабочым (у Нарвэгіі ахоплена лёкаўтам больш 40 тыс. рабочых). Орган меншавікоў «Сацыял-Дэмакратэн» заклікае гэтых рабочых не падначальвацца патрабаваньням к-та адзінага фронту.

БЭРЛІН, 5-V. Горнарабочыя Руру ўхвалілі ўсімі мерамі падтрымаць ангельскіх таварышоў і перашкодзіць вывазу нямецкага вуглю ў Англію.

ТОКІО, 5 V. Японскія рабочыя арганізацыі распачалі па ўсёй Японіі кампанію за матар'яльнае і маральнае падтрыманьне бастуючых у Англіі.

ВЕНА, 5-V. Прэзыдыум аўстрыйскага саюзу мэталістаў заявіў аб сваёй гатоўнасьці матар'яльна падтрымаць забастоўку.

НЬЮ-ЁРК. 5-га мая за 5 [illegible] да выхаду ў мора параходу «Ара[illegible]» які накіраваўся ў Англію, 46 чалавек каманды спрабавалі пакінуць параход, высадзіўшыся да ўзьбярэжжы. Аднак, афіцэры параходу пасьпелі ўзьняць усе трапы і гэтым спынілі зносіны параходу з узьбярэжжам.

БЭРЛІН, 5 V. Канфэрэнцыя прэзыдыумаў усеагульнага аб'яднаньня нямецкіх прафсаюзаў, саюзаў горнарабочых, транспартнікаў і служачых ухваліла ўжыць усе меры, каб спыніць вываз нямецкага вугалю ў Англію.

Францускія друкары адмовіліся набіраць кансэрватыўную „Дэйлі Мейль“.

ПАРЫЖ, 5 V. Ангельскія кансэрватары пасьля зачыненьня ў час забастоўкі іх органу „Дэйлі Мэйль“ спрабавалі выдаваць яго ў Парыжы.

Выканаўчы к-т прафсаюзу францускіх друкароў ухваліў не згаджацца, каб у Францыі набіралася гэтая газэта.

Падзеі ў Кітаі.

ПЕРШАМАЙСКАЯ ДЭМАНСТРАЦЫЯ Ў ШАНХАІ.

ПЕКІН, 4 V. 1-га мая ў Шанхаі адбылася 10-цітысячная дэманстрацыя каля заходняе заставы гораду.

ПЕРАМОГА НАРОДНАЕ АРМІІ НАД ВОЙСКАМ ГУБАРНАТАРА ШАНСІ.

ПЕКІН, 4-V. Народная армія сур'ёзна разьбіла войска Эн-Сі Шана (вайсковы губарнатар правінцыі Шансі), прымусіўшы яго адступіць і эвакуаваць Татун (горад правінцыі Шансі ў 1250 кілём. на захад ад Пекіну). Эн Сі-Шан у працягу доўгіх гадоў ня браў удзелу ў міжусобнай барацьбе мілітарыстаў, але пад націскам У-Пэй-Фу зараз ён выступіў процi народнае арміі.

ЧЖАН-ЦЗО-ЛІН АДМЯЖОЎВАЕЦЦА АД У ПЭЙ ФУ.

ПЕКІН, 5-V. Чжан-Цзо-Лін у лісьце да ўраду, а таксама да вайсковай і грамадзянскай улады правінцыі заяўляе: «Прычынаю грамадзянскае вайны зьяўляецца ўмешваньне мілітарыстаў у дзейнасьць ураду».

Гэтым лістам, як відаць, Чжан-Цзо-Лін, імкнецца адмежавацца ад У-Пэй-Фу.

Фынь-Юй Сян аб сучасным становішчы ў Кітаі.

ІРКУЦК, 5-V. 4 красавіка праз Іркуцк на Маскву праехаў ранейшы камандуючы кітайскай народнай арміяй гэнерал Фынь Юй-Сян. На вакзале Фынь Юй Сян доўга гутарыў са старшынёю губэрскага выканкому, сэкратаром губэрскага к-ту партыі і прадстаўнікамі некаторых мясцовых арганізацый. Фынь Юй-Сян адзначыў, што барацьба ў Кітаі разгараецца. Чжан-Цзо-Лін і У-Пэй-Фу змагаюцца за свае інтарэсы; згода між імі немагчыма, бо імкненьні іх надта розныя. Рэвалюцыйны рух у Кітаі расьце, аб чым сьведчыць шмат сялянскіх паўстаньняў. Народ падтрымлівае першую народную армію, якая адна выказвае яго імкненьні і зьяўляецца авангардам рэвалюцыйнага руху ў Кітаі.

Франка-гішпанскі ультыматум Абд-Эль-Керыму.

ПАГРОЗА АДНАЎЛЕНЬНЯ ВАЙНЫ.

ПАРЫЖ 3-V. Дэлегаты Францыі і Гішпаніі патрабавалі ад дэлегатаў рыфаў, каб тыя да 7-га мая згадзіліся на пададзеныя ім умовы. У праціўным выпадку наступ будзе адноўлены.

Дэлегаты Абд Эль-Керыма заявілі, што яны ня могуць згадзіцца на высунутыя ім умовы.

Новы ўрад у Латвіі.

РЫГА. Складзен новы ўрад. Старшынёю ўраду назначан Альбэрын, міністрам замежных спраў—ранейшы старшыня ўраду Ульманіс. Абодва—правадыры сялянскага саюзу.

Праэкт перабудаваньня Лігі Нацый.

БЭРЛІН, 3-5. «Фосішэ Цэйтунг» паведамляе, што нібыта, у выніку апошніх перамоў між дзяржавамі выпрацаван праэкт пашырэньня рады Лігі Нацый. Праэкт будзе пададзены на разгляд камісіі па рэканструкцыі рады Лігі і складаецца з наступнага: у склад рады ўваходзяць такія катэгорыі сяброў: пастаянныя сябры, у лік якіх увойдуць толькі вялікія дзяржавы, напалову пастаянныя сябры, якія будуць абірацца на 6 гадоў з правам новага абраньня, і часовыя сябры, якія будуць абірацца на 3 гады бяз права новага абраньня пасьля сканчэньня тэрміну мандату.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Адстаўка польскага ўраду.

ВАРШАВА. 5-га мая польскі ўрад падаўся ў адстаўку.

ВОДГУКІ ПЕРШАМАЙСКІХ ДЭМАНСТРАЦЫЯЎ.

2 га мая палітычная паліцыя зрабіла ў Варшаве шмат вобыскаў і арыштаў сярод западозраных у прыналежнасьці да камуністычнае партыі. Агулам арыштавана каля 90 чалавек. У часе вобыскаў выбыта знойдзена шмат камуністычнае літаратуры і некалькі чырвоных сьцягаў з рэвалюцыйнымі надпісамі.

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ Ў ЛОДЗІ.

У начы з 30 га красавіка на 1-ае мая палітычная паліцыя арыштавала каля 300 рабочых розных лодзінскіх фабрыкаў. Апрача гэтага арыштавана шмат палітычных і прафсаюзных дзеячоў. Камісар палітычнае паліцыі заявіў прадстаўніком друку, што толькі дзякуючы гэтым арыштам, першамайская дэманстрацыя ў Лодзі абышлася бяз крывавых сутычак.

Канец „крэсовае сялянскае партыі“.

Дэпутаты сойму—*Адамовіч*, Дуброўнік і Вендзягольскі, якія ў часе апошняга распаду «Вызваленьня» ўтварылі «крэсовую сялянскую партыю», пастанавілі злучыцца з незалежнай сялянскай партыяй. Такім чынам, «крэсовая сялянская партыя» лічыцца зьліквідаванай, а «незалежная сялянская партыя» атрымала яшчэ тры мандаты і мае ў сваім складзе 33 дэпутаты.

Курс злотага.

Курс злотага на Варшаўскай «чорнай біржы» даходзіў 2-га мая да 10 злот. 40 грош. за даляр.

Польскі банк плаціў за даляр 9,20 злот. Наогул курс злотага ў Варшаве паказвае далейшую тэндэнцыю на паніжэньне.

Перамога пілсудчыкаў.

На апошнім пасяджэньні рады міністраў пастаноўлена забраць з сойму праэкт закону аб вышэйшай вайсковай уладзе. Гэты праэкт быў унесены ў сойм яшчэ пры Ул. Грабскім і праз увесь час прыхільнікі Пілсудзкага вялі процiў яго вялікую барацьбу.

ПЕРШАМАЙСКІ РАСТРЭЛ У ВАРШАВЕ.

(З польскага друку).

Хто вінаваты ў разьліве рабочае крыві?—Брахня пэпээсаўскае газэткі.—Сьвядоцтва чорнасоценнае газэты.—ППС пад ахвою паліцыі.

У дзень 1-га мая, у дзень сьвята міжнароднае рабочае салідарнасьці на вуліцах Варшавы была праліта рабочая кроў. Праліта не паліцыяй, ня войскам, але сябрамі «рабочае» польскае партыі—сябрамі ППС. Рабочыя, затуманеныя праступнаю агітацыяй пэпээсаў, стралялі ў сваіх-жа братоў рабочых, ішоўшых у камуністычнай дэманстрацыі.

Назаўтра пасьля трагічных падзей 1 га мая пэпээсаўскі «Роботнік» (у № 120) папробаваў усю віну за пралітцё рабочае крыві ўзваліць на камуністаў. Перадавы артыкул носіць брахлівую назву: «Камуністычная правакацыя». Але ні ў гэтым артыкуле, ні ў апісаньні першамайскіх падзеяў пэпээсаўская газэтка ня можа даць доказу, што страляніна была выклікана іменна камуністамі, а самае апісаньне страляніны неяк згамтана, зблытана ў некалькіх радкох. Відаць, што ўкладчык гэтага апісаньня стараўся якнайхутчэй пераскочыць цераз гэтае ганебнае дзеля пэпээсаў месца апісаньня. У перадавым артыкуле „Роботнік“ пашырае сваю бясьсорамнасьць да таго, што асьмельваецца нават пісаць аб «храбрасьці» пэпээсаў і «баязьлівасьці» камуністаў.

Крыніцы гэтае пэпээсаўскае сьмеласьці вельмі добра выкрывае чорнасоценная «Газ. Пор. Варш.», якую ўжо напэўна ніхто не западозрыць у прыхільнасьці да камуністаў і дзеля якое пэпээсы, нядаўнія сябры па ўрадавай кааліцыі, пэўна-ж непэраўнана бліжэй.

Аб падгатоўцы ППС да 1 мая „Газ. Пор. Варш.“ (№ 120) піша:

„ППС таксама не прапусьціла нічога і ахвяравала ўсё, каб дэманстрацыйны экзамен выпаў дзеля яе карысна, каб яна не загінула ў цені камуністаў і рабочае думкі. Два тыдні таму назад ППС нават выступіла з ураду, уцягнула дзяржаву ў крызіс, абы мець поўную волю дэмагагічнае агітацыі“.

Што ж выйшла? У мінулыя гады пэпээсаўская дэманстрацыя адна запаўняла ўвесь Тэатральны пляц, а ў гэтым годзе апрача пэпээсаў на ім усім вольна зьмясьціліся і камуністы. Чаму?

„Няўжо ўбытак сілаў, адзелаў іх да іншых арганізацыяў?“—пытаецца „ГПВ,“—„Бязумоўна—„так“, калі справа ідзе аб ППС. Затое няўдача камуністаў мае крыніцу ў тым, што яўрэі ўстрымаліся ад удзелу ва ўчарашняй маніфэстацыі, хаваючыся альбо ўцякаючы з Варшавы, і ў тым, **што некалькі сотняў камуністычных дзеячоў знайшлі схоў у турмах**“ (падкрэсьленьне рэд. „СБ“).

Гэтыя словы чорнасоценнае газэты паказваюць, што калі-б ня гэтыя сотні арыштаваных, калі б не паліцэйскі тэрор перад 1-м маем, дык камуністычная маніфэстацыя была-б яшчэ болей грандыёзнай.

Але яшчэ болей цікавыя і забойчыя інфармацыі дае «Газ. Пор. Варш.» аб узаемаадносінах ППС з паліцыяй. Тут што ні слова, дык як абух па галаве ўчарашніх хаўрусьнікаў;

„Ня трэба таксама з учарашняга падрахунку выпушчаць з відавоку аднаго фактару, які адыграў найважнейшую, можа, ролю ў чырвоным сьвеце: ураду і мясцовае ўлады. **Бяз іх актыўнае і пасыўнае дапамогі ўчарашняя маніфэстацыя ППС магла б закончыцца поўным правалам і вялікшым разьліцьцём крыві.** Калі-б ня страх магістрату,—хадзілі-б трамваі, відочны знак, што артэрыі жыцьця не перавязаны. Калі-б не грузавыя самаходы мясцовых прадпрыёмстваў, пазычаныя ППС., яе баёўкі павінны былі-б хадзіць пешкі. **Калі-б ня чуйная, вострая апека паліцыі над удачаю сьвята ППС; калі-б не яе ціхая і прадбачлівая дапамога пры арганізацыі паходу, якая лічылася з слабасьцяй сацыялістычных сілаў; калі б не папярэднія арышты некалькіх сотняў камуніст. дзеячоў, — чырвонае сьвята ППС было-б вельмі мізэрным і вельмі чырвоным** Выстралы, якія ўчора грымнулі з сацыялістычных рук, сьведчаць аб іх знэрваваньні, паялічаным страху перад камуністамі і фальшывых адносінах да дзяржаўнае паліцыі“.

Магістрат, палітычная і звычайная паліцыя зрабілі ўсё магчымае, каб забясьпечыць «посьпех» пэпээсаўскае маніфэстацыі: арыштавалі некалькі сотняў камуністаў, далі самаходы дзеля пэпээсаўскіх баёвак, далі ім узброіцца і разьяжджаць па месту «на страх ворагам». Што-жа належыцца да беспасрэднага заданьня разгону камуністычнае маніфэстацыі,—дык гэтым павінна была заняцца сама паліцыя. Але пэпээсы сапсавалі ўсю мэханіку: іх дружыньнікі вельмі ўзрадаваліся атрыманым аружжам і кінуліся самы разганяць камуністычную маніфэстацыю. У выніку: забітыя і параненыя імі рабочыя, гледачы і нават шпікі.

ППС стала пасьля 1-га мая больш чырвонаю, чым раней: чырвонаю ад пралітае рабочае крыві і ад чырвані сораму. Гэтую чырвань рабочыя Польшчы пэпээсам не даруюць.

У Саюзных Рэспубліках.

Амэрыканскі прамысловец Воклен у т. Рудзутака.

МАСКВА, 5-V. Учора да народнага камісара шляхаў Рудзутака наведаўся старшыня самае буйнае цягніково-будаўнічае кампаніі ў Амэрыцы—Воклен, які нядаўна прыехаў у Маскву. Воклен з Рудзутакам мелі гутарку наконт цеплавознага будаваньня ў СССР.

Каштоўная вынаходка праф. Розінга.

Сьляпыя змогуць чытаць.

ЛЕНІНГРАД. Прафэсар тэхналёгічнага інстытуту Розінг вынашоў электрычны апарат, пры дапамове якога сьляпыя змогуць вольна чытаць звычайныя кнігі. Новы апарат мае выгляд скрынкі са спэцыяльным аптычным шклом. Ад скрынкі праведзен дрот, на канцы якога знаходзіцца слухавая мэмбрана, што прыкладаецца да вуха сьляпога. У часе карыстаньня скрынка павінна вісець на крюку. Кніжка прыкладаецца да аптычнага шкла. Пры дапамове спэцыяльнае батарэі, якая знаходзіцца ў кішэні сьляпога, кожная літара дае адпаведны сьветавы эфэкт, а той у сваю чаргу выпушчае слабы гук.

Гэтая вынаходка будзе дэманстравацца ў адным з навуковых таварыстваў.

За экономію ў утрыманьні прафсаюзнага апарату.

ЦК чыгуначнікаў зьвярнуўся на месцы з цыркулярнаю прапановаю наглядаць за самай суровай эканоміяй у патрацe сродкаў на ўтрыманьне саюзнага апарату.

Рабфак для народаў Савецкага Ўсходу.

ЛЕНІНГРАД. Пры інстытуце ўсходніх моваў адчыняецца рабочы факультэт для народаў Савецкага Ўсходу і крайняе поўначы.

Працэс вешацеляў-жандармаў.

МАСКВА, 4-V. 4 мая ў губэрскім судзе распачаўся працэс царскіх катаў-вешацеляў у часы царызму: доктара Вісяліцкага і ахраньнікаў Чыгунова, Жабіна, Рудцына і Пролава. Усе абвінавачаныя, апроч доктара Вісяліцкага, прызналі сваю віну. Яны апавядалі пра жудасныя падрабязнасьці караў сьмерцю, якія яны выконвалі ў пэрыяд ад 1906 да 1913 году. За гэты час яны павесілі 500 чал.

Зіма ў Сібіру.

ЧЫТА, 5-V. Гарачае надвор'е пасьля выпаўшага 5 мая дажджу з градам нечакана зьмянілася холадам. Выпаў сьнег глыбінёю на паўлокця.

Пра шляхі беларускай інтэлігэнцыі.

ПРАМОВА ТАВ. АДАМОВІЧА НА СХОДЗЕ БЕЛАРУСКАЙ ІНТЭЛІГЭНЦЫІ У СЬНЕЖНІ М-ЦЫ 1925 ГОДУ.

Інтэлігэнцыя — ня кляса: яе шлях або з рабочымі, або з капіталістамі.—Сабатаж інтэлігэнцыі ў часы Кастрычнікавай рэвалюцыі—нож у сьпіну пралетарыяту.—Інтэлігэнцыя ня верыла ў сілу рабочай клясы і не пашла з ёй.—У залежнасьці ад хістаньняў інтэлігэнцыі мяняліся і нашы адносіны да яе.—Удзел беларускай інтэлігэнцыі ў Кастрычнікавай рэвалюцыі.—Наша інтэлігэнцыя хацела будаваць незалежную Беларусь бяз удзелу рабочых і сялян—Некаторая частка беларускай інтэлігэнцыі ў дні рэвалюцыі верыла больш у Вільгэльма, чымся ў рабочую клясу.—У часы польскай акупацыі частка інтэлігэнцыі з беларускай рады чакала нацыянальнага вызваленьня не ад савецкай улады, а ад польскага пана.—Наш рост—лепшы доказ нашай моцы.—Мы не адны, а са ўсім Савецкім Саюзам,—гэта лепшая гарантыя нашай моцы.—Рабочая кляса ўсяго сьвету, якая верыць у магутнасьць Савецкага Саюзу,—наша цьвёрдая апора.—Саюз працоўнага сялянства і рабочай клясы—лепшая гарантыя таго, што мы з нашага шляху ня сойдзем.—Мы атрымаем больш карысьці ад зрусіфіцыраванай раней інтэлігэнцыі, калі мы яе перавыхаваем у сваіх інтарэсах.—Мы праводзім беларусізацыю дзеля лепшага абслугоўваньня беларускага сялянства.—Беларуская інтэлігэнцыя павінна разам з камуністычнай партыяй і савецкай уладай адбудоўваць Савецкую Беларусь, выхоўваць новую інтэлігэнцыю.—Мы павінны самі сабе дапамагчы зьнішчыць перашкоды да нашага супрацоўніцтва.

Інтэлігэнцыя можа і павінна ісьці або з рабочымі, або з капіталістамі.

Нельга гаварыць пра шляхі беларускай інтэлігэнцыі, не закрануўшы пытаньня пра шляхі асноўных клясаў краіны ў эпоху вялікага перавароту. Адарваць інтэлігэнцыю ад шляхоў, якімі ішла барацьба рабочых і сялян, было б памылкова, бо самастойных шляхоў, абасобленых ад шляхоў клясавага змаганьня, у беларускай інтэлігэнцыі, як і ў інтэлігэнцыі расейскай, украінскай, грузінскай і любой іншай,—няма. Інтэлігэнцыя можа і павінна ісьці толькі або з рабочымі, або з капіталістамі, бо яна ня ёсьць кляса, яна ня можа адыгрываць самастойнай ролі і ісьці сваім нейкім асобным, унеклясавым шляхам.

Што ўяўляюць сабой усе тыя хістаньні, якія перажывала і яшчэ канчаткова ня зжыла інтэлігэнцыя, калі не адбітак хістаньняў паміжклясавых праслойкаў?

1918, 19 і 20 гады найлепш паказалі, як трымае сябе інтэлігэнцыя ў разгары рэвалюцыйнай барацьбы. Як трымала сябе інтэлігэнцыя ў сваёй большасьці ў першыя дні Кастрычнікавай рэвалюцыі? Яна ня была з рабочай клясай, яна ішла супроць інтарэсаў рабочай клясы. Вось што піша тав. Ленін: **„Рабочыя і сяляне стварылі савецкую ўладу, скінуўшы буржуазею і буржуазны парлямантарызм. Зараз цяжка ня бачыць, што гэта была не «авантура» і «самазбродзтва» бальшавікоў, а пачатак усясьветнай зьмены дзьвёх усясьветна гістарычных эпох: эпохі буржуазеі і эпохі сацыялізму, эпохі парлямантарызму, капіталізму і эпохі савецкіх дзяржаўных устаноў пралетарыяту. Калі год з лішнім таму назад гэтага не хацела (часткай не магла) бачыць большасьць інтэлігэнтаў, дык ці ж мы вінны ў гэтым?»**

Так пісаў Ленін наконт атрыманага ім ліста ад аднаго з прафэсароў Варонежскага ўнівэрсытэту ў 1919 г. У тым жа артыкуле, кажучы далей пра інтэлігэнцыю, Ленін піша: **«Сабатаж быў пачаты інтэлігэнцыяй і чыноўніцтвам, якія ў сваёй масе буржуазны і дробна-буржуазны. Гэты сказ зьмяшчае ў сабе клясавую характарыстыку і гістарычную ацэнку, якая можа быць правільнай ці няправільнай, але якую нельга прымаць за зьнявагу, ці за лаянку. Абурэньне рабочых і сялян за сабатаж інтэлігэнцыі нямінуч, і «вінаваціць» калі і можна каго, дык толькі буржуазею і яе вольных і нявольных пасобнікаў».**

Сабатаж інтэлігэнцыі быў нож у сьпіну пралетарыяту—інакш пралетарыят ня мог гэтага расцэніваць. Інтэлігэнцыя ня верыла ў сілу рабочай клясы. Яна ня думала, як ня думала і не хацела верыць буржуазея ў тое, што рабочая кляса разам з сялянствам зможа будаваць гаспадарку, умацоўваць уладу, ладзіць культуру. Ня веручы—не пашла з рабочай клясай,—вось чаму і ўвайшоў у гісторыю барацьбы рабочай клясы ў самыя цяжкія для яго часы сабатаж інтэлігэнцыі, пра які тэй-жа інтэлігэнцыі ў лепшай яе часткі так цяжка зараз успомніць.

Тав. Ленін часта зазначаў, што **інтэлігэнцыя жыла буржуазным жыцьцём, яна прывыкла да пэўных выгодаў, заработак яе прыбліжаўся да дробна-буржуазнага прыбытку.** Усё гэта накладала гістарычную адзнаку на ўсю інтэлігэнцыю і гэтым у значнай меры тлумачыцца яе настрой у дні рэвалюцыі.

У залежнасьці ад хістаньняў інтэлігэнцыі мяняліся і нашы адносіны да яе. Быў час, калі нашым лёзунгам у адносінах да такой інтэлігэнцыі была нящадная барацьба; але **«з прычыны таго, што ў настроі дробна буржуазных мас надышоў паварот, нашым лёзунгам павінна быць згода, наладжаньне добрасуседзкіх адносінаў»,** як кажа Ленін. І далей: **«Нэйтральнасьць і добрасуседзкія адносіны—гэта стары хлам, які нікуды не гадзіцца з пункту гледжаньня камунізму, але мы павінны абмеркаваць гэты хлам з пункту гледжаньня справы».**

Мы не чакаем, што ўся інтэлігэнцыя, якая павярнулася тварам да нас, зробіцца камуністычнай. Паранейшаму дзяржаўная ўлада застаецца толькі ў нашых руках. Але працаваць разам з рабочай клясай у рамках дыктатуры пралетарыяту мы інтэлігэнцыю клічам. Інтэлігэнцыя хісталася, і, беручы гэта на ўвагу, Ленін казаў: „Яна хістаецца, **але яна нам для нашага сацыялістычнага перавароту таксама патрэбна. Мы ведаем, што будаваць сацыялізм можна з элемэнтаў буйна-капіталістычнай культуры, інтэлігэнцыя і ёсьць такі элемэнт.»—«Зараз узьнікла магчымасьць выкарыстаць гэту інтэлігэнцыю для сацыялізму, тую інтэлігэнцыю, якая несацыялістычна, якая ніколі ня будзе камуністычнай, але якую зараз аб'ектыўная зьмена здарэньняў і саатнашэньняў настрайвае на нэйтральныя адносіны да нас, пасуседзку».**

У канчатковым выніку добрасуседзкіх, пажаданых для нас адносінаў інтэлігэнцыя прышла да супольнай з намі працы на карысьць савецкай улады, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, па лініі выкананьня яе заданьняў.

Удзел беларускай інтэлігэнцыі ў Кастрычнікавай рэвалюцыі.

Калі мы паглядзім—які ўдзел брала беларуская інтэлігэнцыя ў Кастрычнікавай рэвалюцыі, дык прыдзем да вываду: наша інтэлігэнцыя хацела будаваць незалежную Беларусь, будаваць беларускую культуру для беларускага народу бяз удзелу рабочай клясы і сялянства. З гэтай прычыны некаторая частка інтэлігэнцыі ня толькі ня верыла ў сілу рабочых і сялян, але нават, вы добра памятаеце, у тыя дні адна частка яе, праўда, меншая, верыла больш у Вільгэльма, чымся ў рабочую клясу.

Мы зараз узьнімаем гэта пытаньне не таму, што хочам памсьціцца на гэтых людзей. Яны зараз, за выключэньнем адзінак, правільна і сумленна працуюць так, як патрэбна камуністычнай партыі і савецкай уладзе. Але той факт, што яны тады зьвярталіся за дапамогай не да рабочых, якія са зброяй у руках змагаліся на ўсіх франтох, а да Вільгэльма, верылі капіталізму і лічылі, што капіталізм дасьць нацыянальнае вызваленьне (справа ідзе пра выпадак у 1918 годзе, калі ад беларускіх інтэлігэнцкіх колаў пасылалася прывітальная тэлеграма нямецкаму імпэратару Вільгэльму).

Таксама вы напэўна памятаеце, як трымала сябе наша інтэлігэнцыя ў дні польскай акупацыі. Частка інтэлігэнцыі з беларускай рады думала, што не савецкая ўлада дасьць вызваленьне беларускаму народу, што толькі ў сувязі з польскім капіталізмам, з польскімі абшарнікамі можна будзе адраджаць і разьвіваць беларускую культуру. Вы ведаеце, што ў гэтым яна памылілася. І зараз ужо ня толькі ўся інтэлігэнцыя, якая працуе з намі, можа гэта сьцьвердзіць, але і тая частка інтэлігэнцыі, якая да апошняга часу актыўна змагалася супроць рабочай клясы.

Мне ўспамінаецца 1920 год, калі мы ў дні нашага наступленьня на Варшаву хацелі скласьці Беларускі ўрад. Мы спрабавалі больш сьмела зьвязацца з беларускай інтэлігэнцыяй, бо яна нам тады была асабліва патрэбна. Мы, камуністы, у той час не маглі і думаць, каб усю інтэлігэнцыю весьці за сабой. Нам патрэбны былі тады прадстаўнікі гэтай інтэлігэнцыі ў складзе нашага ўраду дзеля таго, каб праз іх перакінуць масток і бліжэй зьвязацца з беларускай інтэлігэнцыяй. І мы тады вялі перамаўленьні з прадстаўнікамі беларускай эсэраўскай партыі аб уваходзе іх у склад Рэвалюцыйнага Камітэту Беларусі. Нас тады было ўсяго толькі траіх, і мы хацелі ўвесьці ў склад Рэўкому аднаго прадстаўніка Бунда і аднаго прадстаўніка ад беларускіх эсэраў. У нас ужо быў зложан і маніфэст па гэтаму выпадку і нават пасланы ў друкарню; у гэтым маніфэсьце мы хацелі абвясьціць новы Беларускі ўрад. Што-ж вы думаеце,—пашлі гэтыя прадстаўнікі беларускіх эсэраў да нас?—Не, яны да нас не пашлі. Яны сказалі: «Усіх ва ўрадзе павінна быць 5 чалавек, дык няхай там будзе вас двое, а нас трое». Бачыце, яны хацелі складаць большасьць у гэтым Рэўкоме, мабыць, таму, што мы тады былі моцнай сілай, у нас была моцная камуністычная партыя, у нас была Чырвоная армія, а ў іх нічога гэтага ня было. Мы з імі далікатна гаварылі, рабілі рэвэрансы, але пасьля, калі пераканаліся ў іхняй упартасьці, проста на-проста прагналі іх, сказаўшы прыгэтым адно неінтэлігентнае слова. Яны хутка павярнуліся, так хутка, што мы нават не пасьпелі падаць адзін аднаму рукі. А пасьля гэтага яны, як кажуць, закасаўшы рукавы, пашлі разам з белагвардзейцамі на актыўную барацьбу з намі, супроць савецкай улады. У той-жа час мы ўступілі ў гарачую схватку са ўсім міжнародным капіталам пад сьценамі Варшавы.

Гэты факт таксама кажа пра тое—як трымала сябе частка беларускай інтэлігэнцыі ў тыя надзвычайна цяжкія для рабочых і сялян, для камуністычнай партыі і савецкай улады дні, калі рабочыя і сяляне Савецкай Беларусі вызвалялі Беларусь ад польскага прыгнёту.

Наш рост, нашы дасягненьні—лепшы доказ нашай моцы.

Зараз перад намі стаіць шэраг практычных пытаньняў нашай працы. Камуністычная партыя, рабочая кляса павінна будаваць нашу гаспадарку, узьнімаць культурнасьць на вышэйшую ступень, змагацца з беднасьцю, з жабрацтвам, якая існуе на вёсцы і ў горадзе і мястэчку, Савецкая ўлада і камуністычная партыя павінны даць школу, кнігу, газэту, тэатр тым рабочым і сялянам, якія раней ня мелі гэтага. З гэтай вялікай працай камуністы і рабочыя адны ня справяцца. І тут трэба прыпомніць тое, што сказаў Ленін. Ён сказаў: **«Падзіцячаму было б думаць, што камуністы самі сваімі рукамі могуць пабудаваць камунізм, без дапамогі, бяз удзелу інтэлігэнцыі, спэцыялістаў і г. д. Ня той камуніст добры, які сам будзе гаварыць, сам друкаваць, сам працаваць і г. д., а той, хто будзе праводзіць правільную палітыку, хто ўмела расплянірує і ў гэту вялікую працу ўцягне як мага больш самога працоўнага народу, паставіць на свае месцы спэцыялістаў, інтэлігэнцыю і праз іх будзе весьці ўсю працу. Тады хутчэй дойдзем да камунізму».**

Мы ўжо зараз ня горш за капіталістаў будуем сваю гаспадарку, лепш за капіталістаў разьвіваем сваю культурнасьць, хоць тут і шмат яшчэ задач наперадзе. Вы ведаеце, што ніводная капіталістычная дзяржава не дала сапраўднага нацыянальнага вызваленьня раней прыгнечаным і зараз таксама прыгнятаемым народам. А камуністычная партыя поўнасьцю вызваліла ўсе нацыянальнасьці ад нацыянальнага прыгнёту і ўтварыла абставіны дзеля таго, каб гэтыя нацыянальнасьці маглі разьвіваць сваю культуру. Так што зараз нельга ставіць пытаньне аб тым, як камуністычная партыя і савецкая ўлада глядзіць на нацыянальнае пытаньне. Таксама зараз ня можа ўзьнікаць пытаньне аб адносінах камуністычнай партыі, рабочай клясы і савецкай улады да спэцыялістаў.

Савецкая Беларусь, разам са ўсім СССР, будуе сваю гаспадарку, разьвівае сваю культуру, умацоўвае Дзяржаўны Унівэрсытэт, Сельска-Гаспадарчую Акадэмію і г.д., разьвівае і пашырае сетку тэхнікумаў. Яна рыхтуе ў сябе кадры прафэсароў, аграномаў, інжэнэраў, каморнікаў, настаўнікаў, літаратараў і г. д.—усё гэта ёсьць гарантыя таго, што культурнае адраджэньне Беларусі будзе ісьці наперад хуткімі крокамі, і чым далей, тым шпарчэй. Савецкая ўлада дапамагае разьвіцьцю сельскай гаспадаркі, развою нашай прамысловасьці. Школ у нас больш, як было перад вайной. Матар'яльнае становішча інтэлігэнцыі, ня гледзячы на тое, што рабочым і сялянам жывецца яшчэ надта і надта блага, параўнаўча здавальняючае; мы са ўсіх сіл стараемся палепшыць становішча інтэлігэнцыі, нават больш, чымся дазваляюць магчымасьці. Усё гэта кажа пра наш рост, пра нашу сілу.

І той факт, што **мы не адны, а са ўсім Савецкім Саюзам,** які ўжо прызнаюць усе буржуазныя дзяржавы, **—ёсьць лепшая гарантыя, лепшы доказ нашай моцы.**

Мы маем сувязь ня толькі з Савецкім Саюзам, але і з пралетарыятам усяго сьвету.

І гэта таксама гарантыя нашай моцы. **Рабочая кляса ўсяго сьвету,** якая кожны дзень пасылае да нас свае дэлегацыі дзеля азнаямленьня з нашымі дасягненьнямі ў будаўніцтве рэспублікі працоўных—**зьяўляецца нашай цьвёрдай апорай,** пры дапамозе якой будзе ўмацоўвацца Савецкі Саюз, камуністычная партыя і рабочая кляса Саюзу.

Міжнародны пралетарыят верыць у Савецкі Саюз, верыць у яго магутнасьць, у яго здольнасьць узьнімаць культурнасьць, разьвіваць гаспадарку.

Ва ўсёй нашай працы гарантыяй нашай сілы, нашых посьпехаў зьяўляецца тое, што рабочыя, сяляне і інтэлігэнцыя ідуць пад непасрэдным кіраўніцтвам камуністычнай партыі.

У нас, у Савецкім Саюзе, сялянства, асабліва бядняк і серадняк ідуць разам з рабочай клясай пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі,—гэта ёсьць лепшая гарантыя нашай сілы, лепшая гарантыя таго, што мы з нашага шляху ня сойдзем.

Але сярод жыхарства вёскі і гораду пры НЭП'е разьвіваецца маленькі капіталісьцік-кулак, які заўсёды будзе супроць савецкай улады і камуністычнай партыі і супроць тэй інтэлігэнцыі, якая пашла ня з ім, а з камуністычнай партыяй і савецкай уладай. У барацьбе капіталісьцікаў і калектыўнай сілы (кааперацыя, дзяржаўны гандаль, дзяржаўная прамысловасьць) кулачок будзе старацца цягнуць у свой бок. Ён будзе казаць інтэлігэнцыі, што камуністычная партыя і савецкая ўлада не даюць беларускаму народу ніякай гарантыі ў нацыянальным пытаньні і іншае.

Тут будуць розныя ўхілы, тут будзе ўсё тое, што і зараз мы бачым сярод часткі інтэлігэнцыі. Але ўся маса інтэлігэнцыі ведае, што толькі пры савецкай уладзе, толькі там, дзе труд свабодны, можа свабодна разьвівацца навука ў інтарэсах гэтага труда. Інтэлігэнцыя ведае, што ніхто не зацікаўлен больш за рабочую клясу ў тым, каб падымаць тэхніку і навуку. І таму інтэлігэнцыя і спэцыялісты ў Савецкім Саюзе, больш чым у іншай дзяржаве, маюць магчымасьць накіраваць сваю энэргію і свае сілы на практычную працу.

Мы павінны самі сабе дапамагчы зьнішчыць перашкоды да нашага супрацоўніцтва.

Некаторая, праўда, нязначная частка беларускай інтэлігэнцыі, кажа: «Мы будзем працаваць, але толькі тады, калі вы выганіце русіфікатарскую інтэлігэнцыю, калі вы з унівэрсытэту, з фабрык, са школ і ўстаноў выганіце былых русіфікатараў». Гэта—памылка, бо кім-жа мы заменім расейскага інжэнэра, ці прафэсара? А мы-ж яго нікім зараз ня можам замяніць. Было-б добра, каб гэта нязначная частка беларускай інтэлігэнцыі падумала аб гэтым раней, чымся рабіць такія заявы. Мы атрымаем больш карысьці ад інтэлігэнцыі, раней зрусіфіцыраванай, калі мы яе перавыхаваем у сваіх інтарэсах і поўнасьцю выкарыстаем на супольнай працы. У нас вельмі многа працы і зусім мала інтэлігэнцыі, асабліва беларускай, і зусім мала такіх спэцыялістаў, якія, закасаўшы рукавы, разам з камуністычнай партыяй і савецкай уладай узьнімалі-б гаспадарку і культурнасьць на вышэйшую ступень. Ня трэба думаць, што можна тую ці іншую нацыянальнасьць падняць на вышэйшую культурную і гаспадарчую ступень толькі рукамі інтэлігэнцыі данай нацыянальнасьці. Такая думка—памылковая.

Мы праводзім беларусізацыю дзяржаўных устаноў і школ; мы друкуем і выдаём кніжкі на беларускай мове; мы будуем школы з выкладаньнем выключна на беларускай мове. Дзеля чаго мы ўсё гэта робім? Вы нядаўна мелі магчымасьць чытаць у «Савецкай Беларусі» аб прамове пана Скшынскага, у якой ён наконт беларускай культуры сказаў: «Нашто адраджаць беларускую нацыянальнасьць і беларускую школу, калі ў яе няма сваёй інтэлігэнцыі?» Мы-ж кажам інакш: мы хочам адрадзіць беларускую культуру дзеля таго, каб праводзіць нацыянальную палітыку камуністычнай партыі.

Мы бачым, што беларуская інтэлігэнцыя, якая ведае абставіны, мову беларускага селяніна, яго быт і г. д. ёсьць тое, праз каго мы лягчэй можам праводзіць беларусізацыю. Гэта нам патрэбна ня дзеля таго, каб рабіць, як кажуць, «высокую палітыку», а дзеля лепшага абслугоўваньня практычных запатрабаваньняў большасьці жыхарства Беларусі—сялянства. Калі мы, камуністычная партыя і рабочая кляса, жадаем лепш зьвязацца з сялянствам, дык мы павінны з ім гаварыць тэй мовай, якую яно лепш разумее. Вось чаму мы беларусізуем нашы ўстановы, школы і г. д. Мы гэтым самым кажам сялянству, што яму ня трэба вучыць новую мову, што яно можа ў сябе дома з рабочай клясай у гарадох гаварыць на сваёй роднай мове.

Беларуская інтэлігэнцыя ведае абставіны жыцьця сялянства, яна ведае гісторыю Беларусі, геаграфію, мову, быт і г. ц. Вось чаму нам важна супольная з намі праца беларускай інтэлігэнцыі. І я думаю, што беларуская інтэлігэнцыя ведае нашы адносіны да яе. Беларуская інтэлігэнцыя ў галоўнай сваёй масе—выхадцы з сялянства, якое мы вядзём за сабой. А таму гэта інтэлігэнцыя павінна разам з камуністычнай партыяй і савецкай уладай адбудоўваць Савецкую Беларусь, выхоўваць новую інтэлігэнцыю, якая выходзе з фабрыкі і сялянскай хаты і якая пойдзе працаваць на карысьць рабочых і сялян.

Часам прыходзіцца чуць такія гутаркі,—нібыта беларускай інтэлігэнцыі не даюць ходу. Ці гэта так? Мы лічым, што трэба скінуць з дарогі ўсе перашкоды ў супольнай працы, накіраванай у інтарэсах рабочых і сялян. І калі паміж намі ёсьць які-небудзь недасказ, дык трэба аб гэтым гаварыць, каб дасягнуць поўнай яснасьці. Сёньня беларуская інтэлігэнцыя павінна сказаць—**ці ўсё яна зрабіла да таго, каб пад цьвёрдым кіраўніцтвам камуністычнай партыі весьці сваю працу ў інтарэсах рабочай клясы і таго сялянства, з якога ў большасьці яна сама паходзе.** Тады мы самі сабе дапаможам зьнішчыць тыя моманты ў нашай практычнай працы, якія перашкаджаюць нашаму супрацоўніцтву, **каб разам пайсьці вялікім шляхам, да якога нас заклікаў Ленін,—шляхам да камунізму.**

У САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Палепшаньне працы сельсаветаў.

(Латыгаль, Сеньненскага раёну, Віцебшчына).

Пасьля перавыбраньня сельсавету прайшло тры месяцы, але за гэты час шмат чаго зроблена.

Першае, на што зьвярнуў сваю ўвагу новы сельсавет, гэта збор сельска-гаспадарчага падатку.

Усяго на сельсавет было ўзложана 7.506 р., зложана 2008 р., гэтакім чынам належыцца да выплаты 5496 р. Усяго зараз выплачана 5471 р. або 95.53 проц. заданьня. Таксама выканана на 70 проц. і страхоўка. Сярод усіх сяброў савету разьмеркаваны абавязкі і ўсе яны прымацованы для працы да тых ці іншых вёсак.

Распрацаваны сталы плян працы, які выконваецца здавальняюча.

Пачынаючы працаваць секцыі, якім, апрача сяброў сельсавету, ахоплена 20 з лішкам сялян.

Рэгулярна адбываюцца пасяджэньні прэзыдыуму і пленуму. На пленумах, якія часта праводзяцца ў вёсках, прысутнічае шмат сялян, прымаючых актыўны ўдзел у працы.

Арганізаваны дзьве дабраахвотныя пажарныя дружыны.

Працуе стол даведак, аказваючы сялянству юрыдычную дапамогу. Усе гаспадаркі, акрамя аднэй вёскі, састаяць пайшчыкамі грамады ўзаемадапамогі. Фонд камітэту складае 200 руб. Сельсавет усю сваю працу перавёў на беларускую мову. **Міхась Таптыгін.**

Посьпехі мэліярацыі.

(Случчына).

Старобінскае мэліярацыйнае т-ва распачало сваю працу з таго часу, як быў выдан дэкрэт ЦВКБ аб зямельнаўпарадкаваньні яўрэяў. У т-ва запісалася 40 яўрэйскіх сем'яў. Мэліярацыйнае т-ва ўзялося за асушку 25 дзес. балота (дрыгвы).

Праходзячыя сяляне часта казалі: «Вось няма дзе захлынуцца, дык у балоце». Але працаўнікі не падалі духам і працягвалі сваю працу далей, упэўненыя ў тым, што толькі трэба пабольш энэргіі ў працы і ўсё можна зрабіць, і што на гэтай самай дрыгве будуць найлепшыя ўраджаі.

У 1925 годзе ўвесну было дадзена яўрэям 60 дзесяцін зямлі для апрацоўкі, дзе яны паказалі сваю ўмеласьць і вынікі апрацоўкі атрымаліся значныя, аб чым сьведчыць збор ураджаю з дзесяціны. А балота ўсё-ткі ня пусцела. На балоце ішла жвавая праца. Кожны сябар т-ва павінен быў працаваць два дні ў тыдні, але працавалі штодзень, кажучы: „Мы самі ўладары, няма чаго гультаяваць. За працу“!

Ня гледзячы на ўсе цяжкасьці, мы да гэтага часу маем асушаных 55 дзесяцін балота. Каб мы мелі патрэбную колькасьць крэдыту і лясного матар'ялу, можна было-б асушыць да 150 дзесяцін. Апрача гэтага выкапана канаў на плошчы 15 дзесяцін.

Асабліва выдзелена была здольнасьць мэліярацыйнага т-ва на сельска-гаспадарчай выстаўцы. Тут было многа экспанатаў т-ва, за што атрымалі прэмію. З таго часу сяляне пачалі ўважлівей адносіцца да мэліярацыі. Усіх вельмі дзівіла, што на карчох і балоце расла такая добрая гародніна. Крэдытаў т-ва атрымала 8500 руб., прэміі ад Наркамзему БССР—300 руб. і сваімі грашыма ўклала 500 руб.

У сьнежні месяцы 1925 году, было надрукавана ў газэце, што асушка балот будзе праводзіцца за кошт дзяржавы. Гэта вестка яшчэ больш надала энэргіі працаўнікам на асушцы балот. Настала вясна, узяліся за працу, а сродкаў няма. Напрасілі лесаматар'ялу. Даў РВК за 25-80 вёрст, што можна было б даць за 5-6 вёрст. Ясна, што калі будуць так дапамагаць, то праца заглохне.

Чакаем дапамогі. Ня хочам кінуць сваю працу. **Селькор Максім Даўмацкін.**

Яўрэі—земляробы

(Бабруйшчына).

«Даеш зямлю, далоў існаваньне у паветры, ня гандаль, а земляробская праца»—вось чым дыхае цяпер бабруйскія мястэчкі. Доказам гэтага зьяўляецца 10 процантаў земляробскага яўрэйскага насяленьня ў адносінах да ўсёй колькасьці яўрэйскага насяленьня акругі.

А калі з агульнай колькасьці яўрэйскага насяленьніцтва выключыць насяленьне гарадоў, як Бабруйск і Рагачоў, дзе маюцца магчымасьці ў пашыраньні прамысловасьці, дык процант яўрэйскага земляробскага насяленьня з 10 павялічыцца да 16. Цяпер налічваецца каля 7654 дзесяцін, занятых яўрэйскімі сельскімі гаспадаркамі з лікам насяленьня ў 6592 душы.

Па формах землякарыстаньня ўся плошча разьмяркоўваецца такім парадкам: 16 калектыўных гаспадарак на плошчы 2630 дзесяцін (болей 37 проц. усёй плошчы) з насяленьнем у 942 душы, 9 калёній на плошчы у 3129 дзес. з насяленьнем у 3782 душы, 5 пасёлкаў (514 дзесяцін, 382 душы насяленьня) і яўрэйскія гаспадаркі, якія знаходзяцца ў вёсках і па сёлках (791 дзесяціна, 1480 душ).

За апошнія паўтары гады зьявілася 11 калектыўных гаспадарак і 5 пасёлкаў. Трэба сказаць, што новыя гаспадаркі з кожным годам палепшаюць, прымаюць культурны выгляд, пераймаюць з посьпехам новыя формы апрацоўкі зямлі і наогул вядзеньня ўсяе гаспадаркі. Можна ўказаць на такія лічбы: процант канюшыны ў гаспадарках дасягае ў вясну гэтага году да 13,5 бульба—17,1. У сярэднім кожная гаспадарка мае ня менш паўтары дзесяціны карняплодаў. Павялічваецца колькасьць кароў. На кожныя 100 дзесяцін пахаты прыходзіцца, прыблізна 100 галоў, пры чым прыкмета далейшае павялічэньне.

Вясеньняя сяўба павінна прайсьці добра, бо для гэтага ўсё падрыхтавана. Маецца на ўвазе значнае ўвядзеньне штучных угнаеньняў, як томасшлак, суперфасфату, калійнай солі і г. д.

Што датычыць адносін беларускага сялянства да новых сялян-яўрэяў, то гэтыя адносіны самыя найлепшыя. Яўрэйскія арцелі і ў далейшым павінны ўзмацоўваць гэту сувязь, зьвяртаючы ўвагу на культурную дапамогу беларускаму селяніну ў сельскай гаспадарцы шляхам абмену культурным насеньнем, палепшаньнем праізвадзіцеляў і г. д.

Акруговая канфэрэнцыя сялян-яўрэяў, якая надоечы адбылася ўказала на неабходнасьць ліквідацыі маемасьці на старых месцах жыхарства, укладаньня грошай ад іх продажу, як на пачатку у агульных гаспадарках.

Цікава адзначыць, што старыя яўрэйскія калёніі знаходзяцца ў болей кепскім становішчы, чым новыя і гэта цяжкае становішча цягнецца дзесяткі гадоў. Тлумачыцца гэта толькі цяжкім мінулым, кепскімі парадкамі царскага землякарыстаньня, пасадзіўшага яўрэяў на пяскі, ня даўшага сенажацей і г. д.

К ліку перашкод, сушыўшых болей пасьпяховае наладжаньне яўрэйскай гаспадаркі, трэба аднесьці зямельную неналаджанасьць і зямельную недастачу. Зьнішчэньнем малазямельля (на гэта ёсьць у іншых месцах магчымасьці), паступовым пашырэньнем землянадзеньня яўрэяў толькі і можна ажывіць мястэчка, становішча якога пакуль што болей чым кепскае.

Міхась Лынькоў.

Краязнаўчая канфэрэнцыя

(Ворша).

26 красавіка адбылася 2 акруговая канфэрэнцыя краязнаўчых арганізацый Аршаншчыны. Усяго зьехалася 30 дэлегатаў, вылучаных акруговымі краязнаўчымі арганізацыямі. Прыслала сваіх прадстаўнікоў Цэнтральнае Бюро Краязнаўства пры Акадэміі Наук і Віцебскае акруговае таварыства краязнаўства. Цэнтральнае бюро краязнаўства пры Інбелкульце прыслала прывітальную тэлеграму.

У справаздачы навуковага таварыства па вывучэньню Беларусі, якое існуе пры сельска-гаспадарчай акадэміі ў Горках, прафэсар Лунгерзгаунзен азнаёміў прысутных з арганізацыяй, разьвіцьцём і вынікамі працы навуковага таварыства.

Аб працы Горацкага раённага таварыства зьезд заслухаў цікавы даклад прафэсара Салаўёва. Горацкае раённае таварыства краязнаўства перажыла два кругабегі ў сваім жыцьці і зараз ужо пачынаецца арганічная дасьледчая праца, у якую паступова ўцягваюцца ня толькі настаўнікі, школа але і вёска.

Прафэсар Серада азнаёміў канфэрэнцыю з задачамі і дасягненьнямі тэрміналёгічнай камісіі. Пасьля заслуханьня дакладу акруговага таварыства краязнаўства і экскурсіі ў сельска-гаспадарчы музэй было абрана новае праўленьне таварыства ў складзе таварышоў: Акуліка, Васілеўскага, Градзюшкі, Кіпрыянца, прафэсара Лунгерзгаунзена, прафэсара Салаўёва, Сауліча, і Чудовіча.

Д. Васілеўскі.

Перасяленьні.

(Слуцкая акруга).

У гэтым годзе Слуцкай акрузе прадстаўлена ўсяго для перасяленьня на Далёкі Ўсход мейсцаў на 60 душ, з правам накіраваньня туды хадакоў у ліку 110 душ. Паступіла-ж заяў на перасяленьне ад 306 сямей, маючых 1600 душ. Большай часткай заявы на перасяленьне падаюць па Старадарожскаму (140 заяў) і Любаньскаму (36 заяў) раёнах, дзе зямля па сваёй якасьці самая кепская з усёй акругі. Акрамя пасылкі хадакоў у гэтым годзе ўжо выехала ў Сібір 25 сем'яў-перасяленцаў з колькасьцю 150 душ на атрыманую імі зямлю ў мінулым годзе. Наогул трэба сказаць, што азначаная колькасьць адпушчаных мейсц не здавальняе патрэбаў акругі ў перасяленьні. У будучым годзе раскладку для Случчыны трэба будзе павялічыць.

М. Астроўскі.

Са сваім штатам.

У красавіку месяцы прошлага году ў Каралінскім РВК стаў старшынёй т. Касухін. Праз тыдзень ён ужо знайшоў, што некаторых тэхнічных працаўнікоў можна памяняць, а так як ён быў старшынёй у Лельчыцкім РВК, то праз тыдзень у Каралінскім РВК ужо працавалі тры Лельчыцкіх тэхнічных працаўнікі.

Нашы хлопцы былі нездаволены, але што-ж зрабіць—„начальству“ больш бачна.

У гэтым годзе т. Касухін апынуўся ў Калінкавіцкім РВК старшынёю і не прайшло і месяцу, як Каралінскі РВК апусьцеў. Па сёньняшні дзень т. Касухін ужо перацягнуў у свой РВК ад нас аднаго сябра прэзыдыуму—заг. грашовай часткі, аднаго дзелавода і адну машыністку і, як чутно, яшчэ думае перацягнуць некалькі чалавек.

Можа хто зацікавіцца тым, чаму-ж, моў, да яго так бягуць?

Дык вось я пастараюся адказаць, што не, ён такі-ж як і ўсе мы грэшныя, толькі ён умее павялічваць стаўку зарплаты на некалькі рублёў і гэтым за сабою возіць заўсёды сваю „сьвіту“.

Лічачы такое зьявішча ненармальным, бо яно аслабляе працу райвыканкомаў, трэба Мазырскаму акр. выканкому стрымаць крыху т. Касухіна, а працаўнікам прапанаваць вярнуцца на свае месца.

Ноеў К. І.

Згубіўся старшыня,

— Дзень добры, дзядзька Здановіч.

— Дзень добры; у чым справа?

— Прымеце грошы ў МОПР: мы паставілі спэктакль у карысьць МОПР'у.

— Я не старшыня, ідзеце да тав. Жукоўскага.

Пайшоў да Жукоўскага.

Там адказ:

— Я нічога ня ведаю, я ня быў на канфэрэнцыі і ня быў на першым пасяджэньні, нічога я ня ведаю.

Паляскаў у кішэні свае „залатоўкі“ стараньны мопрвавец і пашоў да хаты з думкай: „Чаго я сьпяшыў са спэктаклям, калі людзі не сьпяшаць з маімі грашмі“.

А там за кардонам чакаюць гэтага чырвонца мопраўскага. А ў **Чэрвені** таргуюцца за старшынства.

Моправец.

Акруговая хроніка.

„Тыдзень лесу“.

Віцебск Па акрузе „Тыдзень лесу“ праводзіцца з 5 па 20 мая. Арганізавана акруговая камісія, а ў раёнах—раённыя. У „тыдзень лесу“ намечана правядзеньне паказальна-практычных работ па засеву, пасадцы лесу, ачыстцы ад хламу і г. д.

Распрацоўка торфу.

Віцебск. Акр. зямельны аддзел намеціў пачаць у гэтым годзе распрацоўку торфу блізка гораду на вучастку ў 8 з паловай дзесяцін.

Грамадзкія работы.

Магілеў. Грамадзкія работы ў горадзе пачнуцца 10 мая. Штодня на працы будзе занята 300 рабочых.

Зьезд камунальных і пажарных працаўнікоў.

Магілеў. 9 мая склікаецца зьезд камунальных і пажарных работнікаў, які разгледзіць шмат пытаньняў камунальнае гаспадаркі і аховы ад пажараў.

Перад сяўбой.

Магілеў Па акрузе ідзе напружаная ачыстка насеньня. Усяго да сяўбы будзе ачышчана 150.000 пуд насеньня.

Санітарная асьвета.

Магілеў. 1 мая адбыўся выпуск санітарных курсаў, якія працавалі 4 з паловай месяцы. Усяго выпушчана 18 чалавек, з іх 15 жанчын.

Ліквідацыя няпісьменнасьці.

Полацк. Лік сяброў т-ва „Прэч няпісьменнасьць“ па акрузе ў параўнаньні з мінулым годам павялічыўся на 350 процантаў. Зараз налічваецца ячэек „ПН“ 150, а ў іх сяброў—4993.

Кватэрнае будаўніцтва.

Полацк. Адпушчана 10 000 руб. на рамонт гарадзкіх будынкаў. Усяго будзе адрамантавана 400 куб. мэтраў жылой плошчы.

Кватэры для рабочых.

Полацк. Вядзецца праца па адбудове рабочых будынкаў. Будынкі будуць аддадзены пад кватэры для рабочых і служачых. Кватэр будзе каля 50, з плошчай у 5131 кв. мэтр.

Прывітаньне „Бакінскаму Рабочаму“.

(Да дваццацёхгодзьдзя існаваньня газэты).

Сваё слаўнае імя газэта данесла на нашых дзён. Яе зьяўленьне і ўсё яе існаваньне шчыльна зьвязана з барацьбой бакінскіх рабочых і існаваньнем бальшавіцкай бакінскай арганізацыі. Пачала выдавацца газэта ў 1906 г. як нелегальная, на хвалях масавага руху 1905 г., маючы сваёй задачай абслугоўваць яго партыйным кіраўніцтвам. У 1908 годзе газэта прабуе зрабіцца легальнай, але хутка замірае пад ударам рэакцыі, каб ізноў нарадзіцца толькі пасьля лютаўскае рэвалюцыі 1917 г.

Прыпамінаю першыя дні газэты. Думка аб выданьні газэты зарадзілася даўно. Нам удалося яе выдаць. Пачатак 1906 г. быў яшчэ поўны перажыткаў пары свабоды. Абавязковай падмогай у справе палітычнага выхаваньня мас рабочых зьяўляюцца лістоўкі і, у асаблівасьці, газэта. Эканамічнае становішча рабочых, асабліва прамысловых, было цяжкае. Часта выбухалі паасобныя канфлікты. Атруце, якая лілася з рук „саюзу расейскага народу“, партыі кадэтаў і меншавікоў, трэба было супроцьпаставіць бальшавіцкае слова.

Памятаю гарачыя спрэчкі аб артыкулах, зьмешчаных у першым выданым намі нумары газэты. Асабліва крытыкавалі мой артыкул, у якім асьвятляліся аснаўныя факты ў перажываемым становішчы і галоўныя задачы барацьбы. Пад дружным націскам прысутнічаўшых на сходзе галоўных арганізацыйных працаўнікоў—членаў бакінскага камітэту, старыкі з нашай літаратурнай групы мусілі ўступіць.

Артыкулы былі падабраны так, што ў іх былі досыць шырока ахоплены задачы палітычнае барацьбы і барацьбы ў галіне эканомікі. Добра і шырока была дадзена хроніка, дакладна падабраная і з любоўю апрацаваная.

(Газэта была супольнай справай нашай бальшавіцкай арганізацыі і карысталася вялікім уплывам).

Надворны выгляд газэты быў вельмі чысты, друкавалася яна дробным шрыфтам, разьмер яе быў крыху менш паловы старонкі «Праўды», газэта мела 4 старонкі. Тыраж зараз ня прыпомню. Распаўсюджвалася газэта праз нашыя рукі і дармова. Грошы на арганізацыйныя выдаткі і на друк зьбіраліся асобна.

Але наладзіць рэгулярнае выданьне нелегальнае газэты ўсё-ж было цяжка. Карысталіся выпадкамі, каб перайсьці на легальнае выдаваньне. Першай легальнай газэтай улетку 1906 г. была «Призыв», якая выдавалася на расейскай і тюркскай мовах («Коч-Дэвет»), маючы мэтай прапаганду правільных міжнацыянальных узаемаадносін, што было асабліва неабходна падкрэсьліць у сувязку з тымі настроямі, якія яшчэ засталіся пасьля разьні ў сьнежні 1905 г. У «Коч-Дэвет» блізкі ўдзел браў і дапамагаў тав. Азізбэкаў, а[…] ўпяршыню ўцягваўся ў працу і расп[ач…] чынаў свой рэвалюцыйны рост ра[…] з ростам руху тюркскіх рабочых.

Арганізацыю ў яе бальшавіцкай ча[ст…] цы нельга было назваць моцнай. П[ра]мысловыя рабочыя патрабавалі гр[ун]тоўнай арганізацыйнай працы. Мен[ша]вікі трымаліся ў гарадзкім раёне[…] Чорным горадзе, часткаю ў Белым, [і] раважна сярод рабочых механіч[…] вытворчасьці (расейцы, грузіны і ар[…] не) і ў прамысловых раёнах; сла[б…] яны былі на Бібі-Айбаце, амаль зу[сім] ня ведалі іх у Балаханах.

Агульны настрой на промыслах [за]ставаўся напружаным, асабліва ва ўза[е]маадносінах армян і тюрак. Яшчэ […]летняга забастовачнага руху, які а[…]піў у асноўным рабочых промыс[лаў] (тюркі, персы), адзначаліся пэўныя [на]пружаныя адносіны, якія выклікалі [ба]рацьбу двух слаёў рабочае клясы—к[ва]ліфікаванае вярхушкі і масы чорнар[а]бочых. Ад тюрак чуліся наракан[ь]ні, што рабочыя-металісты думаю[ць] толькі аб сабе, што прамысловыя р[а]бочыя ад ранейшых забастовак м[елі] вельмі слабы выйгрыш і па сутнас[ьці] зьяўляюцца масай, абапіраючыся [на] якую механічныя рабочыя дамагал[і] лепшых умоў. Пазьней у час лет[…] забастовак, мы маглі ў поўнай а[д]веднасьці з гэтым адзначыць, што тю[р]скія рабочыя масы ўпяршыню абу[дзі]ліся да масавай ініцыятыўнай бара[цьбы], выступалі з энтузіазмам і трыма[лі]ся ўпэўнена, упарта; механічныя рабочыя падымаліся вельмі нядру[жна] і слаба.

Адсюль можна бачыць, якую палі[ты]ную памылку рабілі меншавікі, […] замест нашай агітацыі за агульны [са]юз нафта-прамысловых рабочых, […] выкінулі лёзунг двух саюзаў, асаб[…] вызначаючы саюз рабочых механіч[най] вытворчасьці. У тагочасных ум[о]вах гэта азначала стварэньне нацыяна[ль]ных саюзаў і ўзмацненьне нацыянальнай варожасьці.

Газэта сваю ролю ў агульнай пра[цы] адыграла. Бакінскія рабочыя дапама[га]лі ёй. Газэта была сьцягам і заклікам [да] барацьбы. Рэвалюцыйны рух тюрк[скіх] рабочых таго часу бязупынна ўзрастаў. «Бакинский Рабочий» ва ўсе цяж[кія] пэрыяды барацьбы бакінскага раб[оча]га быў кіраўніком і парадчыкам ба[кін]скіх рабочых.

Шмат з працаваўшых тады ў Ба[…] таварышоў мы зараз не далічва[ем]. Зьверска замучаны таварышы Дж[апа]рыдзе (Алёша), Азізбэкаў і інш. Б[…] пары памёр т. Ногін (Макар), гало[ўны] арганізатар забастовачнага руху ў Б[а]ку ўлетку 1906 г.

Вечная памяць слаўным барацьбіт[ам]!

Няхай далей разьвіваецца газэта!

Няхай мацнее і расьце арганіза[цыя] бакінскіх рабочых, загартаваны ав[ан]гард народаў Усходу! **Радус-Зянко[віч].**

Як выконваюцца дырэктывы партыі аб унутрыпартыйнай дэмакратыі.

На грунце пастаноў XIV партзьезду ЦКК УсеКП(б) прыступіла да вывучэньня ва ўсесаюзным маштабе, як праводзіцца ўнутрыпартыйная дэмакратыя.

Аднача́сна аб правядзеньні гэтай працы ў частцы арганізацыі КП(б)Б, ЦКК УсеКП(б) дала заданьне ЦКК КПБ.

Сакратарыят ЦКК для правядзеньня гэтай працы вызначыў трох членаў ЦКК, апрацаваў і зацьвердзіў арганізацыйны плян і праграму гэтай працы, якія ўзгоднены з ЦК КП(б)Б. Зараз праца ўжо распачалася. Аб'ектамі ўзяты дзьве акругі: Менская і Аршанская.

Прычым у Менскай акрузе вырашана праверыць гэту працу ў трох райкомах поўнасьцю і часткова ў чацьвертым і ў 19-ці ячэйках.

У Аршанскай акрузе—у 2-х райкомах і 6 ці ячэйках.

Акрамя членаў ЦКК, для правядзеньня гэтай працы вызначаны па 2 працаўнікі Менскім і Аршанскім акружкомамі.

Прыступаючы да працы, абсьледавацелі павінны падрабязна знаёміць: акружком, райком і ячэйку з праграмай, парадкам правядзеньня і значэньня гэтай працы.

Трэба адзначыць, што гэтае пытаньне выклікае надзвычайную зацікаўленасьць, але разам з гэтым, для пасьпешнага выкананьня гэтай працы неабходна, каб з боку АК, райкомаў і ячэек была поўная, актыўная дапамога.

Члены ячэек, сакратары ячэек і райкому, ні ў якім разе не павінны разумець, што гэта праца зьяўляецца якой-небудзь рэвізіяй іх асабістай дзейнасьці. Кожны член партыі павінен памятаць, што гэта праца праводзіцца ў агульных інтарэсах усёй парты[і] мэтай яе ўмацаваньня.

ЦКК УсеКП(б) лічыць неабход[ным] правядзеньне гэтай працы дзеля та[го], каб яшчэ больш направіць тую акты[ў]насьць, якая расьце ад беспартый[ных] рабочых і сялянскіх мас на шлях с[а]цыялістычнага будаўніцтва і каму[ні]стычнага іх выхаваньня і яшчэ бо[льш] ажыцьцявіць дзейнасьць масавых [ар]ганізацыяў (саветы, саюзы, кааап[ера]цыю і г. д.) неабходна, каб кіраўні[чая] сіла гэтых арганізацыяў—камуніст[ыч]ная партыя стала на шлях пасьля[доў]най унутрыпартыйнай дэмакра[тыі]. Для гэтага патрэбна: а) узьняцьце акты[ў]насьці шырокіх партыйных мас у спр[а]ве абгаварваньня і вырашэньня ва[ж]нейшых пытаньняў партыйнай палі[ты]кі; б) пасьлядоўнае правядзе[ньне] выбарнасьці і падрахункавасьці па[р]тыйных органаў, з вылучэнствам но[вых] сіл на кіруючую работу, пашырэ[ньне] партактыву, стварэньне новых парт[ый]ных кадраў на дапамогу стар[ым]; в) падняцьце кваліфікацыі партый[на]га актыву, у прыватнасьці ўзьняцьце [іх] тэарэтычнага ўзроўня; г) распаў[сю]джаньне асноў ленінскага вывуч[эньня] ў самых шырокіх колах партыі.

Тав Сталін казаў: (глядзі „Пра[ўду]“ ад 16 IV-26 г. даклад аб гаспадар[чым] становішчы Савецкага Саюзу) „[…] таго, каб падняць актыўнасьць ра[бо]чае клясы, трэба перш-на-перш ак[ты]візіраваць самую партыю. Трэба, [каб] сама партыя цьвёрда і рашуча ст[ала] на шлях унутрыпартыйнай дэмакрат[ыі], і каб нашы арганізацыі ўцягвалі ў [аб]гавараньне пытаньняў нашага [будаўн]іцтва шырокія масы партыі ...“ [і] ўцягнуць усе нашай партыі.

Такая задача гэтай працы. Трэба разумець і праводзіць.

П. Віленстовіч.

2-гі ўсебеларускі зьезд настаўнікаў.

Прывітаньне т. Крыніцкага ад ЦК КПБ.

(Гаворыць на беларускай мове)

Ад імя ЦК Камуністычнай Партыі Беларусі перадаю Вам—другому зьезду настаўніцтва Беларусі наша шчырае прывітаньне.

Другі зьезд настаўніцтва Беларусі адчыняецца ў значна іншых умовах, чымся першы зьезд.

Што новага ёсьць у агульным палітычным становішчы?

У міжнародным становішчы—гэта тое, што так званая стабілізацыя капіталізму паказвае сваю нятрываласьць, няцьвёрдасьць. Аб гэтым гавораць многія факты: крызіс прамысловасьці Англіі, крах Лёкарно, нямецка—савецкая ўмова, мацнейшае зрушэньне ўлева англійскага пралетарыяту, вялікія падзеі ў галіне рэвалюцыйнага руху ў калёніях, агульнае ўмацаваньне камуністычных партый галоўных краін і іх уплыў на рабочы рух і многае іншае. Зразумела, ёсьць шмат фактаў і супроць нас.

Наогул умацоўваецца міжнароднае становішча нашага Саюзу. Мы цяпер маем больш магчымасьцяў паглыбляць і пашыраць наша мірнае будаўніцтва, у поўнай меры выкарыстоўваючы перыяд перадышкі.

Уся краіна, усе працоўныя Саюзу з найвялікшай напружанасьцю працуюць над тым, каб яшчэ больш узьняць нашу гаспадарку, каб узмацніць яе сацыялістычныя элементы. Гэта—галоўная задача Кастрычніка. І трэба сказаць, што мінулы год, сапраўды, паказвае надта добры рост у гэтай галіне.

Краіна ў бягучым годзе канчае перыяд адраджэньня гаспадаркі да ўзроўню 1910-1913 гадоў. Краіна можа за мінулы год адзначыць хуткае ўзмацненьне дзярж. прамысловасьці, кааперацыі і іншых сацыялістычных элементаў нашай эканомікі. Краіна ўступае на шлях сацыялістычнага будаўніцтва новай гаспадаркі. Гэты наш агульны гаспадарчы рост поўнасьцю адбіў мінулы XIУ зьезд УсеКП. Краіна пры сучасных умовах можа пачаць працаваць над тым, каб забясьпечыць сваю поўную гаспад. самастойнасьць, каб ажыцьцявіць ува ўсёй практычнай працы вялікі тэзіс XIУ зьезду: „наша краіна дыктатуры пралетарыяту мае ўсё неабходнае дзеля таго, каб будаваць і адбудаваць сацыялізм»,

Зразумела, адначасна з гаспадарчым ростам узьнялася палітычная актыўнасьць пралетарыяту, беднаты, серадняцтва, (але таксама кулацтва і нэпманскіх элемэнтаў). Ува ўсім адбіваецца гэта актыўнасьць, —у ажыўленьні савецкай грамадзкасьці, усіх арганізацый і г. д.

Ідзе пры гэтым ня толькі рост нашых сацыялістычных элемэнтаў. Таксама растуць і элемэнты капіталістычныя і адпаведныя сацыяльныя гуртаваньні. Растуць цяжкасьці будаўніцтва і супярэчнасьці. Краіна, мы ўсе, пачынаем у нашай працы значна адчуваць цяжкасьці росту, у прыватнасьці, клясавае разьмежаваньне. І цяпер кожны з нас павінен з найвялікшай увагай бачыць гэтыя цяжкасьці, каб тым менш рабіць памылак, каб у вялікім змаганьні «хто каго» перамагла рабочая кляса, справа сацыялізму.

Мінулы год быў і дзеля БССР годам напружанай працы, моцнага росту гаспадарчага, культурнага і палітычнага. Гэты рост асабліва кідаецца ў вочы на вёсцы, якая раней у выніку гістарычных умоў была так глыбока адсталай і занядпалай. Вы на мясцох добра бачыце, як хутка прабуджаюцца ўсе сілы нашай старонкі, сілы сацыялістычнага адраджэньня Беларусі. І калі ў самым нацыянальным характары беларуса, а таксама ў некаторых творах нашых пісьменьнікаў мы раней вельмі часта сустракалі настроі сумнасьці, пэсімізму—то чым далей, тым больш узьнімаецца бадзёрасьць, энэргія. Гэта грунтуецца на тым, што пачуўся моцны гаспадарчы рост і ў Беларусі,—гэта адзначае і селянін і рабочы ў сваіх настроях. Найбольш важна тое, што мы пачынаем зварачваць усю патрэбную ўвагу на нашы ўнутраныя рэсурсы, якія неабходна шукаць, знайсьці і мабілізаваць на справу далейшага агульнага росту і ўзмацненьня сацыялістычных элемэнтаў гаспадаркі. Наша краіна стала на шлях шпаркага росту, сацыялістычнага адраджэньня,—адно гэта прызнаньне ўзьнімае нашу бадзёрасьць і павялічвае нашы сілы.

Адначасна мы адзначаем узрост у галінах нашага культурнага і палітычнага будаўніцтва, а таксама ў галіне ажыцьцяўленьня нацыянальнай палітыкі партыі і савецкае ўлады.

Аднак, ні на адну хвіліну мы не павінны забывацца пра нашы цяжкасьці і супярэчнасьці. Зразумела, яшчэ дужа багата ў нас і жабрацтва і ўсялякіх недахопаў. Вельмі цяжка адчуваецца ва ўсім нашым будаўніцтве тое, што наша прамысловасьць невялікая, што колькасьць пралетарыяту невялікая, што гэта апошняе вельмі шкодзіць ажыцьцяўленьню нашага клясавага кіраўніцтва ў адносінах усіх працоўных, што вялікай дадатковай працы вымагае разьвязваньне складанага ў умовах БССР нацыянальнага пытаньня.

Ідэалёгічным выяўленьнем гэтых цяжкасьцяў і супярэчнасьцяй зьяўляецца ў асаблівасьці працэс Лістапада. Сам па сабе ён ня мае вялікага значэньня, але-ж ён зьяўляецца выразным выяўленьнем клясавага разьмежаваньня беларускай вёскі, некаторых палітычных спробаў кулацтва і ўрэшце таго, што і ў шэрагах інтэлігенцыі, у асаблівасьці настаўніцтва, няўхільна таксама разьмежаваньне, пунктуальней адмежаваньне некаторай часткі супроць большасьці настаўніцтва. Лістападаўшчына—вось шлях, на які няўхільна, аб'ектыўна стане кожны той, хто ня трымае простай пралетарскай лініі ў палітыцы і дзеля гэтага ня можа бачыць усіх супярэчнасьцяй, усіх клясавых суадносін і на справе апыняецца ў шэрагах ворагаў рабочае клясы і працоўных.

У гэтых умовах рабочая кляса і камуністычная партыя Беларусі павінны сабраць і зьбіраць у адно ўсе тыя сілы, якія ідуць да адзінай мэты, змагаюцца і будуюць справу сацыялізму, бачаць усе небясьпекі,—усіх тых, хто поўнасьцю і цалкам стаў на пазіцыі пралетарыяту, пад сьцяг Леніна.

Вось чаму другі зьезд настаўніцтва Беларусі мае такое вялізарнае палітычнае значэньне.

Гэта ёсьць зьезд, які—мы ўпэўнены—павядзе далей шматтысячную армію культурных працаўнікоў у адных шэрагах з рабочай клясай, з камуністамі.

Рабочая кляса будуе сваю справу, як справу ўсяго чалавецтва, усіх працоўных. Рабочая кляса ў сваім змаганьні і будаўніцтве захапляе з сабой і сялянства, яго грунтоўныя гушчы і шырокія колы працоўнай інтэлігенцыі, у першую чаргу настаўніцтва. Рабочая кляса будуе сацыялізм ня толькі ўласнымі рукамі, яна кіруе ўсімі працоўнымі на шляху да сацыялізму.

Усё большая частка настаўніцтва пачынае гэта зусім выразна разумець, —разумець тое, што ў сучасны гістарычны момант усякі хто ня хоча дапамагчы капіталу, справе ўціску, эксплёатацыі, заганяньня і адзічаньня чалавецтва,—той павінен цалкам працаваць у нашай краіне над тым, каб:

а) узмацняць дыктатуру пралетарыяту,

б) узмацняць яго кіраўніцтва ў адносінах да сялянства і ўсіх працоўных,

в) працаваць няўхільна, не пакладаючы рук, над разьвіцьцём гаспадаркі, над узмацненьнем яе сацыялістычных элемэнтаў.

У гэтым змаганьні ўсякая палітычная пасыўнасьць настаўніка, карпаньне толькі ў адной школьнай працы, усякая «надпартыйнасьць», гэта палітычнае балота ёсьць найлепшы памочнік ворагам рабочае клясы. У нашым змаганьні агульныя добрыя палітычныя настроі і добрыя пажаданьні настаўніцтва,—зусім мала гэтага.

Цяпер ад кожнага таго, хто хоча на справе быць у шэрагах змагаючагася пралетарыяту і быць памочнікам камуністычнай партыі—патрабуецца шмат больш таго, каб быць агітпропам савецкае ўлады ў сучасных умовах, трэба агітаваць практычнай справай у сацыялістычным будаўніцтве. Трэба стаць у шэрагі будаўнікоў сацыялізму. «Настаўнік—дзеяльны будаўнік сацыялізму»—вось пад якім сьцягам павінен цяпер весьці ўсю практычную і грамадзкую працу настаўнік, які хоча змагацца разам з рабочай клясай, пад кіраўніцтвам яе партыі.

Такім чынам зьезд ваш павінен сьведчыць аб тым, што настаўніцтва Беларусі ўзнімаецца на больш высокую ступень.

Мы чакаем, што зьезд будзе той новай адзнакай на шляху працы настаўніцтва, на пераходзе яго да актыўнейшага ўдзелу ў сацыялістычным будаўніцтве.

Усім гэтым азначаюцца і галоўныя задачы зьезду.

Зьезд дасьць аналіз міжнароднага і ўнутранага становішча краіны, клясавых узаемаадносін. Зьезд дасьць ацэнку і палітычнае пасыўнасьці—паліт. балота і такой палітычнай „актыўнай" пазіцыі, якую трымаў Лістапад.

Зьезд абмяркуе ўсе пытаньні чарговай працы ўсіх установаў Наркамасьветы, абагуліць увесь школьны вопыт. Асабліва важна ўразумець тое новае, што ёсьць у культурным будаўніцтве. Гэта—тыя формы культурнай працы, у якіх адбіваецца і знаходзіць сваё выяўленьне актыўнасьць і самадзейнасьць працоўных, тут найбліжэйшы шлях да культурнай рэвалюцыі, сюды ў галіну грамадзкай культурнай працы, больш увагі і асабліва кіраўніцтва.

Таксама задачы пашыраюцца ў нацпалітыцы ў галіне культурнага будаўніцтва. Ня толькі вывучэньне беларускай мовы, мала гэтага, але трэба ісьці далей: вывучэньне беларускае гісторыі, эканомікі, літаратуры, разьвіцьцё яе марксысцкай крытыкі.

Галоўнае і новае—гэта практычны ўдзел настаўніцтва ў гаспадарчым будаўніцтве. «Удзел у гаспадарчым будаўніцтве—гэта ёсьць цяпер аснова ўсёй грамадзкай працы настаўніка».

У гэтай галіне настаўнік зьяўляецца будаўніком сацыялізму, калі ён дапамагае і тлумачэньнем і арганізацыйнай працай росту вытворчых сіл вёскі арганізацыі новага кааператыву, новых суполак, новага прадпрыемства, калі ён актыўна вядзе аграпрапаганду, калі ён найлепшы прапагандыста за торпу, як за апал і як за ўгнаеньне. Наогул, калі ён умее ўгледзіць у сваёй вёсцы, у раёне багацьці і магчымасьці гаспадарчага росту, памагчы выкарыстаць іх, заўсёды кіруючы ўсю гаспадарчую працу на ўмацненьне калектыўных, кааперацыйных і дзяржаўных форм гаспадаркі.

Зразумела, мы ведаем, што гэта ўсё патрабуе ад настаўніка вялікага напружаньня сіл. А як інакш? Настаўнік—галоўны культурны працаўнік на вёсцы, які павінен і будзе там дапамагаць рабочай клясе і партыі разьвязваць сучасныя задачы.

Хіба-ж ня лічылі вы летась (у студзені 1925 г.), як цяжка будзе выканаць усе вашы абавязкі, якія вы ўзялі на сябе на першым зьезьдзе?

Але мінулы год вашай працы, таварышы, як я ведаю па некаторых матар'ялах раённых зьездаў,—мае дасягненьні.

Шмат цяжкасьцяй перад намі, шмат змаганьня. Аднак-жа ўсе шырэйшыя гушчы працоўных актыўна змагаюцца пад сьцягамі рабочае клясы, камуністычнае партыі, Леніна. А затым—цяжкасьці мы бачым, але-ж іх не баімся. Наша з вамі—я хацеў бы сказаць—агульная справа, справа рабочае клясы, саюзу рабочых і сялян. «культурнае рэвалюцыі", справа сацыялізму пераможа.

Прамова старшыні СНК т. Адамовіча.

Галоўная задача, якая стаіць перад камуністычнай партыяй і савецкай уладай, гэта ўмацаваць гаспадарку, палепшыць жыцьцё рабочых і сялян, узьняць культурны ўзровень у горадзе і ў вёсцы. Гэта можна зрабіць, і мы гэта зробім, хоць на гэту працу прыдзецца патраціць шмат сіл і энэргіі.

Для адбудовы нашае гаспадаркі мала толькі адных сродкаў, але патрэбны яшчэ і спэцыялісты. Мы адчуваем недахват у камornіках, аграномах, вэтэрынарах. У нас цяпер такое становішча, калі шмат беспрацоўных чорнарабочых, а спэцыялістаў мала. Такім чынам вы бачыце, што культура і гаспадарка шчыльна зьвязаны паміж сабою.

Культурная справа ёсьць ня толькі справа аднэй культуры, але гэта дапамагае праводжаньню індустрыялізацыі, узмацненьню прамысловасьці. Пашырэньне і ўзмацненьне прамысловасьці і сельскае гаспадаркі магчыма толькі тагды, калі мы адначасна будзем зьвяртаць больш увагі на культурную справу, асабліва на справу школ.

Перад намі стаіць задача ўзмацніць заваёвы Кастрычнікавай рэвалюцыі.

У Савецкай Беларусі гэта ажыцьцявіць вельмі цяжка з прычыны нізкага культурнага ўзроўню нашага селяніна. Царскі ўрад і абшарнікі мала цікавіліся асьветай сялянства; галоўнай мэтай іх было эксплёатаваць сялянства, а ня вучыць яго. Савецкая-ж улада ўцягвае шырокія колы працоўных у дзяржаўнае будаўніцтва. А каб удзельнічаць у гэтым будаўніцтве, селянін павінен быць пісьменным. Вось чаму мы даём дырэктыву нашаму Народнаму Камісарыяту Асьветы зьліквідаваць няпісьменнасьць сярод тых беднякоў, сераднякоў і жанчын, якія прымаюць удзел у савецкім будаўніцтве, у кааперацыйнай працы і інш., бо няпісьменнаму цяжка будаваць сацыялізм. Асабліва цяпер, калі перад сельсаветам стаіць цэлы шэраг пытаньняў, калі перад кааперацыяй стаіць цэлы шэраг заданьняў, ад нас, ад сельсаветаў на вёсцы і ад гарсаветаў у горадзе шмат залежыць. Вось з чаго складаюцца вялікія задачы, якія стаяць перад вашым настаўніцкім зьездам.

Прамова Наркамасьветы т. Баліцкага.

Вітаю настаўнікаў Беларусі, якія на працягу цэлага шэрагу гадоў шчыра працавалі на карысьць рабочае клясы. Беларусь зьяўляецца адсталай краінай у культурных адносінах у параўнаньні з другімі часткамі Савецкага Саюзу. У нас, напрыклад, няпісьменных прыходзіцца 673 асобы на 1000, у той час, як у РСФСР 603, а ў УССР 579. Гэта тлумачыцца тым, што доўгі час мы знаходзіліся ў эканамічным і нацыянальным прыгнечаньні. Да рэвалюцыі мы ня мелі ніводнае вышэйшае навучальнае ўстановы, сярэдніх школ было мала і хоць у іх і навучалі дзяцей, але фактычна яны выходзілі няпісьменнымі. Шпаркае культурнае будаўніцтва, якое пачалося з часу рэвалюцыі, якое адбываецца і да сучаснага моманту, аднак, не магло зьнішчыць нашу адсталасьць. Да гэтага часу мы маем значны процант няпісьменных. Вось чаму культурная задача, якая стаіць перад намі, зьяўляецца надзвычайна важнай. Мы павінны пашырыць нашу асьвету, каб кожны грамадзянін быў пісьменным. Мы імкнёмся да агульнага абавязковага навучаньня. Гэта патрабуе ад рабочае клясы і сялянства актыўнага ўдзелу ў сацыялістычным будаўніцтве. Нам трэба так пабудаваць культурныя ўстановы, каб яны выпускалі будучых барацьбітоў, будучых будаўнікоў сацыялістычнага гмаху. Нам трэба надаць усяму культурнаму разьвіцьцю сацыялістычны напрамак; усю нашу працу мы павінны дапасаваць да нацыянальных умоў, усе формы нашай работы трэба дапасаваць да тых ці іншых нацыянальнасьцяў.

Прывітаньне тав. Сянькевіча.

Выступленьне старшыні 1-га Беларускага Настаўніцкага Зьезьду, які адбыўся ў 1906 г., тав. Сянькевіча выклікала ў залі гучныя воплескі.

Вельмі маленькая жменька засталася ад гэтага зьезду, кажа тав. Сянькевіч,—усяго 5 асоб, якія сядзяць у вашых шэрагах; гэта Якуб Колас (Кастусь Міцкевіч), Міцкевіч В., Самахвалаў, Фёдараў і я (Сянькевіч).

Я-б хацеў параўнаць тыя ўмовы нашага зьезду і 2-га ўсебеларускага зьезду.

У той час, калі вас склікалі сюды, і ўлада і камуністычная партыя вітаюць вас. Мы, удзельнікі настаўніцкага зьезду пры царызьме, мусілі ўцякаць у лес ад генэралаў і губэрнатара Курлова, каб там правесьці працу зьезду. Але і там нас палавілі.

Стражнікі і паліцэйскія абкружылі нас і некаторых з нашых таварышоў паслалі туды, куды, як кажуць, Макар і цялят ня гоніць.

Вы ўсе памятаеце, як былі абмежаваны правы настаўніка ў сваёй школе. За самы маленькі крок, які рабіў настаўнік у асьвеце, ён трапляў у ссылку.

Нашы ўдзельнікі зьезду—Якуб Колас і В. Міцкевіч былі зьняволены і адпакутвалі ў турмах па некалькі гадоў.

Першы настаўніцкі зьезд выкінуў лёзунг аб вялікай працоўнай дэмакратычнай школе. Ён быў задушан, як і наогул быў задушан увесь рабоча-сялянскі рух.

Толькі Кастрычнік адчыніў дзьверы новай працоўнай вялікай школе, дзе настаўніцтва супольна з рабочым і селянінам можа будаваць вялікі гмах сацыялізму.

Камсамол і настаўніцтва.

З прывітаньнем ад ЦК ЛКСМБ выступае сэкратар ЦК т. Бараньнікаў.

Партыя нас вучыла, кажа т. Бараньнікаў, як трэба падыходзіць да настаўніцтва, да гэтай вялікай культурнай сілы ў нашай краіне. У нас было шмат абмылак у адносінах да настаўніцтва, але зараз партыя павяла рашучую барацьбу з падобным ухілам камсамолу, калі апошні маніўся камандаваць настаўніцтвам. Нас цяпер ніхто ня можа абвінаваціць у падобным камандаваньні, мы зразумелі вялікую ролю настаўніцтва ў нашым сацыялістычным будаўніцтве.

Апроч таго, зьезд віталі: ад ЦСПСБ т. Кананаў, ад ЦБ сэкцыі навуковых працаўнікоў т. Друшчыц, ад студэнтаў пэдфаку т. Гайкаў.

Настаўніцтва нага ў нагу з камуністычнай партыяй.

З адказным словам выступіў цэлы шэраг настаўнікаў (ад Слуцкай акругі **ДЗЯТЛАЎ**, ад Віцебшчыны **НІСЭНБАУМ** і інш), якія зазначылі, што ў огуле настаўніцтва востра адмяжоўваецца ад «лістападаўшчыны" і ахвотна будзе супрацоўнічаць з кампартыяй у справе гасп. і культ. адраджэньня краю.

Зьезд атрымаў шмат прывітальных тэлеграм: ад ЦК саюзу прац. асьветы СССР, ад ЦП саюзу прац. асьветы Украіны, ад т. Нодэля і інш.

Зьезд пастанавіў паслаць прывітальную тэлеграму бастуючым рабочым Англіі. Далей зьезд ухваліў: 1) адлічыць аднадзённы заработак настаўніцтва ў карысьць бастуючым, 2) прасіць ЦП саюзу працаўнікоў асьветы аб адлічэньні аднадзённага заработку ў карысьць бастуючых рабочых з усіх членаў саюзу працаўнікоў асьветы, 3) зьвярнуцца з адозвай да ўсяго настаўніцтва СССР узяць прыклад з настаўніцтва БССР.

Зьезд ухваліў адозву да працоўнага насяленьня і настаўніцтва Заходняй Беларусі

Мерапрыемствы ў галіне дапамогі вясковай беднаце.

Вясковая нарада пры ЦК КПБ падрахавала ўсе мерапрыемствы, якія праводзіліся да гэтага часу ў галіне дапамогі вясковай беднаце рознымі ўстановамі, кааперацыйнымі арганізацыямі і камітэтамі ўзаемадапамогі.

ЦК, азнаёміўшыся з вынікамі гэтае дапамогі, прызнаў, што сродкі, якія выдае дзяржава ў галіне кааперацыі на дапамогу бяднейшаму жыхарству, зьяўляюцца досыць значнымі. Поруч з тым выяўлена, што парадак раздачы сродкаў не заўсёды забясьпечвае дапамогу той патрэбе, на якую яны прызначаны, напрыклад, аднаўленьне гаспадаркі беднаты.

Выявілася таксама, што ў радзе ўстаноў зусім няма спэцыяльнага вучоту значных сродкаў, прызначаных на дапамогу беднаце. У мясцовых арганізацыях гэтага вучоту і ня было. Гэта адмяжоўвала мерапрыемствы цэнтру ў галіне дапамогі беднаце ад ажыцьцяўленьня іх на мясцох.

З гэтае прычыны ЦК прапанаваў наладзіць парадак выкарыстаньня і вучоту палёгак і дапамогі беднаце, а таксама выдаць адпаведную пастанову, у якой адзначыць усе палёгкі і іншыя формы дапамогі беднаце і парадак іх выкарыстаньня.

Далейшыя мерапрыемствы ў галіне дапамогі беднаце ЦК прызнаў патрэбным накіраваць па такіх галінах:

а) землянадзяленьня,

б) земляўпарадкаваньня,

в) кааперараваньня,

г) праводзеньня сельска-гаспадарчае і засеўнае кампаніі.

ЦК ухваліў вызначаныя Наркамземам мерапрыемствы ў галіне дапамогі беднаце, якія выяўляюцца ў выдачы доўгатэрміновых пазык пры земляўпарадкаваньні, мэліарацыі, набыцьці насеньня, машын, угнаеньня, жывёлы.

ЦК таксама ўхваліў мерапрыемствы спажывецкае і сельска-гаспадарчае кааперацыі, каб 10 проц. прыбытку ўжывалася на кааператаваньне беднаты, прычым гэта мерапрыёмства павінна быць ажыцьцёўлена, як мага хутчэй.

Каб забясьпечыць рэальную магчымасьць ажыцьцяўляць мерапрыёмствы ў галіне дапамогі беднаце, ЦК прызнаў патрэбным скласьці не пазьней мая месяца спэцыяльны „фонд беднаты" пры СНК у разьмеры ня менш 500 тысяч рублёў.

Падрыхтоўка пляну выдавецкае справы на 1926-27 г.

Каб наладзіць працу выдавецтваў, ЦК прызнаў мэтазгодным:

1. Усю пляновую выдавецкую працу ў БССР згрупаваць у Беларускім Дзяржаўным Выдавецтве, выдавецтве Інбелкульту і рэдакцыйна-выдавецкім аддзеле ЦСПСБ з тым, каб ЦСПСБ выдаваў прафэсыянальную літаратуру, Інбелкульт— навукова-дасьледчую, а Дзяржаўнае Выдавецтва—усю іншую.

2. Пры складаньні пляваў далучыць тое ці іншае выдавецтва, грунтуючыся на патрэбнасьці дадзенае кнігі, а таксама на магчымасьці яе рэалізаваць за паўтара гады; у залежнасьці ад гэтага — вызначаць тыраж.

ЦК прызнаў магчымым павялічыць пляновую выдавецкую дзейнасьць Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва на 25 проц. проц пляну 1925 26 году. Пры раскладзе наборных аркушаў па мовах грунтавацца на такіх суадносінах: 70 проц. на беларускай мове, 15 проц. на яўрэйскай, 5 проц. на польскай, 8 проц. на расейскай і 2 проц. на латыскай мове і мове іншых нацыянальных меншасьцяў.

На вечары друку.

5-га мая ў дзень друку ў клюбе імя К. Маркса адбыўся шматлюдны агульна-гарадзкі сход працаўнікоў менскіх газэт, рабкораў, юнкораў і працаўнікоў насьценных газэт.

Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва ў фойэ клюбу адчыніла выстаўку сваіх выданьняў, якая вельмі зацікавіла прысутных.

Урачысты сход працаўнікоў друку ад імя акружкому КПБ адчыняе тав. Ашаровіч.

Даклад аб значэньні савецкага друку робіць **т. Крыніцкі.**

— Кожнаму камуністу, кажа прамоўца, у першую чаргу дарагі тры рэчы: **справа рабочае клясы, партыя і бальшавіцкі друк.**

І гэта сьведчыць аб тым, якое вялізнае значэньне мае для нас бальшавіцкая газэта.

Тав. Крыніцкі прыводзіць цікавы прыклад як ён у 1913 годзе пасьля першай сустрэчы з „Праўдой“ узяўся за вывучэньне марксізму.

Бальшавіцкая газэта, кажа далей дакладчык, заўсёды стаіць на высаце сваіх задач.

Яна цесна зьвязана са справай рабочае клясы, яна арганізуе яе, навучае, „зьяўляецца сапраўдным агітатарам, прапагандыстам» (Ленін).

Зусім ня гэткім шляхам ідзе буржуазны друк. І таму ніякай сувязі няма паміж нашай газэтай і буржуазнай. Далей т. Крыніцкі падкрэсьлівае чарговыя задачы савецкага друку.

Газэта павінна павесьці кампанію за індустрыялізацыю нашай староньні, яна павінна даказаць, што Беларусь—гэта ня толькі край пяскоў, што і ў Беларусі можа быць разьвіта прамысловасьць.

Наша агульная задача—**сацыялістычнае назапашваньне** газэтай павінна высоўвацца на першае месца. І апошняя, ня менш вялізарная задача—праводзіць кампанію за **рэжым эканоміі.**

Кожны рабкор павінен сачыць за тым, каб у нас ня было непатрэбных выдаткаў, дзе можна паменшыць іх і г. д.

Спыняючыся на характары нашых мясцовых газэт: „Савецкая Беларусь“, «Звезда» і «Акцябр» т. Крыніцкі лічыць, што яны яшчэ дагэтуль мала высьвятляюць на сваіх старонках добрыя і дрэнныя вопыты нашай працы.

Аднагалосна сход прымае прапанову паслаць „Правде“ прывітальную тэлеграму гэткага зьместу:

«Агульны сход працаўнікоў друку, рабкораў, ваенкораў, юнкораў і сьценкораў г. Менску пасылае гарачае прывітаньне старэйшай бальшавіцкай газэце «Правда», якая вядзе рабочую клясу к сацыялізму».

Аднагалосна, гэтак сама, сходам прымаецца прапанова тав. Каплана паслаць прывітаньне газэце «Бакинский Рабочий», якая цяпер сьвяткуе 20-ую гадавіну свайго існаваньня.

Тэлеграма наступнага зьместу:

«Вітаем з юбілеем. Няхай мацнее і пашыраецца камуністычны друк, які шляхам камуністычнага інтэрнацыянальнага выхаваньня вядзе прыгнечаныя народы ўсяго сьвету да нацыянальнага вызваленьня. Падагульвайце вынікі, намячайце шляхі і спробаваным ленінскім шляхам уперад да камунізму».

Буйнымі воплескамі сустрэла заля апошнія весткі з забаставаўшай Англіі.

— **Сродкам дапамагчы барацьбітом,** паслаць прывітаньне **друкарам** Англіі,—вось што рашыў сход па гэтаму пытаньню.

Вечар закончыўся выступленьнем літаратурнай студыі «Звеньня» і канцэртам, наладжаным гурткамі клюбу імя К. Маркса.

Я. С.

„Ідзёвая рэкляма“

(Да працэсу Белдзяржрэклямы).

У сакавіку 1925 году да загадчыка газэтнага сэктару Дзяржвыдавецтва і рэдактара газ. „Савецкая Беларусь“ тав. Шыпілы зьявіўся вельмі энэргічны на выгляд малады чалавек з паўнамоцтвамі ад маскоўскай дзяржаўнай канторы „Двигатель“ гр-н Рошчын і прапанаваў аддаць яму, як прадстаўніку „Двигателя“, манапольнае права збору рэклямы за 9000 руб. у месяц.

Тав. Шыпіла, не атрымліваючы гэткай сумы ад рэклям, згадзіўся на прапанову прадстаўніка «Двигателя» і зрабіў з ім на гэта адпаведную ўмову.

Дзеля таго, што пасьля месяца пасьпешнай працы „Двигатель“ павінен быў ліквідаваць сваё аддзяленьне ў Менску, т. Шыпіла запрапанаваў энэргічнаму рэклямнаму працаўніку Рошчыну прыняць на сябе кіраўніцтва рэклямнай справай у газэтным сэктары Дзяржвыдавецтва.

Было арганізавана аўтаномнае прадпрыемства газэтнага сэктару Дзяржвыдавецтва пад назвай „Белдзяржрэкляма“, на абавязку якой ляжала заняцца рэклямнай дзейнасьцю на Беларусі. Дырэктарам гэтай установы быў назначан Рошчын, а намесьнікам яго Новікаў.

Памянёныя асобы супольна з рэштаю супрацаўнікаў распачалі рэклямную працу з таго, што пачалі рэклямаваць саміх сябе. У справаздачы, напрыклад, выданай галоўным бухгальтэрам Белдзяржрэклямы гр. Маем „Кредитбюро“ было паказана, што „Белдзяржрэкляма“ знаходзіцца пад ідзёвым кіраўніцтвам Наркамасьветы Беларусі і што ва ўрадавых сфэрах дзейнасьці Белдзяржрэклямы надаюць дзяржаўнае значэньне, што на чале гэтай арганізацыі стаіць член ЦВК—Шыпіла“. Далей Рошчын, паведамляючы з Масквы Новікава аб прыезьдзе ў Менск заг. Прамрэклямай т. **Пячаліна**, піша: „З Пячаліным у Менску ні аб чым не дамаўляйцеся, а наогул маніце пабольш; пазнаёмце Пячаліна з Шыпілай, абставіўшы аудыенцыю найвялікшымі труднасьцямі, абвяшчаючы, напрыклад, што Шыпіла паехаў на пасяджэньне ЦВК і г. д.“

Так гэтыя артысты ад рэклямы карысталіся імем Шыпілы, выстаўляючы яго, як члена ЦВК, у той час, як ён ім ня быў і ніколі сябе членам ЦВК не называў.

Адміністратары з Белдзяржрэклямы не абмяжоўваліся рэклямнай дзейнасьцю. Яны парашылі, што, прыкрыўшыся газэтным сэктарам можна заняцца больш выгоднай справай—гандлем, ня бяручы патэнту, але затое павялічваючы свой даход.

Чым толькі не гандлявалі нашы малайцы?! Нагрудныя значкі, нарукаўнікі, гальштукі(!), аптэчкі, газэтныя скрынкі і г. д. Быў час, калі белдзяржрэклямаўцы мелі намер гандляваць нават... сельска-гаспадарчымі машынамі „шляхам агітацыі“. Новікаў думаў, што „гэта буйная справа,—толькі б захапіць яе“.

Для таго, каб судзіць аб „скромных“ надбаўках Белдзяржрэклямы на „тавары“, досыць прывесьці наступныя данныя: у той час, як Белдзяржрэклямай было заплачана ў Маскве за значкі к міжнароднаму юнацкаму дню 813 р. 16 к., гэткія былі прадany ЦК ЛКСМБ за 2380 руб., г. зн., з прыбыткам 192 проц.; газэтныя скрынкі прадаваліся з прыбыткам 40 проц. і г. д.

Ня менш „ідзёва“ ішла праца чыста рэклямнага характару. У той час, як тарыф на рэкляму ў газэтах быў 35 кап. з радка, Белдзяржрэкляма брала часта па 50 кап. за радок, утрымліваючы і розьніцу і яшчэ 20 проц. за фактарства ў сваю карысьць, абдуваючы такім чынам газэтны сэктар, якому яна фактычна падлягала. Падаткі за рэкляму браліся два разы, рэклямадацелям прадстаўляліся рахункі на большую колькасьць радкоў, чым было надрукавана. І ў гэтым выпадку абманывалася і аблічвалася сваё начальства.

«Праца» Белдзяржрэклямы ня будзе высьветлена поўнасьцю, калі не сказаць некалькі слоў аб тым, як бралася плата за шыльды. Манаполія на гэту справу была перададзена Менкамхозам і Менакрфа Белдзяржрэкляме. Плата за шыльды бралася, як уздумаецца: з аднаго больш, з другога менш. У выніку такой „працы“ 150 прадпрыёмстваў зьнялі свае шыльды і такім чынам мясцовы бюджэт панёс вялікую страту.

Так „працавалі“ рэклямных спраў майстры. Без патрэбы езьдзілі па „справах“ аддзяленьня Белдзяржрэклямы ў Маскву, выпісвалі камандыровачныя, пілі, весяліліся, баламуцілі загружанага выдавецкай і рэдакцыйнай працай тав. Шыпілу і ў выніку ня выпаўнілі ўмоў ні з Менкамхозам, ні з Менакрфа, ні з маскоўскай канторай „Двигателя“, нарабілі фальшы, прысвоілі сабе грошы ўстановы і кампраметавалі савецкую ўстанову.

Якія вынікі дала праца Белдзяржрэклямы, скажа сёньня Менскі Акруговы суд, які прыступіць да разбору справы супрацоўнікаў гэтай установы; мы ж пакуль што можам інфармаваць, што апрача даўгоў у суме больш як дзесятку тысяч руб. і „прыемнай“ памяці, Белдзяржрэкляма не пакінула.

Ул. Чорны.

Кватэрная каапэрацыя.

Будаўніцтва ў 1926 г.

Кошт рабочага кватэрна-каапэрацыйнага будаўніцтва ў 1926 г. вызначан у 1.700.000 руб. Для гэтае справы Наркамзем адпусьціў 1.200.000 куб. фут. лесаматар'ялаў, якія Белкватэрсаюзам распрацаваны і вывозяцца да месцаў пабудаваньня.

Дзеля правядзеньня ў жыцьцё новага кватэрна будаўнічага пляну, у розных пунктах БССР будзе ўтворана: у Менску—6 кватэрна-будаўнічых каапэратываў, у Барысаве—7, у Віцебску і Чашніках—8, у Бабруйску, Жлобіне і Рагачове—5, у Магілёве і Шклове—7, у Воршы—4, у Мазыры і Калінкавічах—4, а ўсяго—41 каапэратыў з 1.844 сябрамі.

Для правядзеньня будаўнічых апэрацый Белкватэрсаюз атрымаў з Камунальнага Банку БССР ссуду на лесазагатоўку ў 210.000 руб. Рэшту грошай саюз атрымоўвае з акруговых і прамысловых фондаў праз пасрэдніцтва кватэрна-будаўнічага каапэрацыйнага таварыства.

Сучасная кватэрна-будаўнічая каапэрацыйная сетка.

Да сучаснага моманту створана 4 акруговых кватэрна-будаўнічых саюзы (Барысаў, Віцебск, Бабруйск і Магілёў), 105 арэндных каапэратываў і 41 будаўнічы.

На першым месцы па ліку каапэратываў стаяць Менск (51 каап.) і Віцебск (38).

Стан працоўных калектываў БССР.

У працоўных калектывах БССР у працягу паўгодзьдзя (кастрычнік-красавік) адзначаецца галоўным чынам арганізацыйнае ўзмацненьне. Наладжваецца адрахунковасьць, рацыяналізацыя вытворчасьці і палепшаньне якасьці прадукцыі.

Кан'юнктура рынку спагадае збыту вырабаў працоўных калектываў; невялікае затрыманьне ёсьць у абутковай вытворчасьці.

Калі да 1-га кастрычніка ў працоўных калектывах не хватала сродкаў і грашовае становішча іх было дрэннае, дык зараз асноўнай задачай іх зьяўляецца забясьпечаньне сырцом. Асабліва гэта патрэба адчуваецца на абутковай і кравецкай вытворчасьці.

Хоць зараз тэмп задаволеньня працоўных калектываў рабочай сілай асдабіўся, але агульны лік рабочых значна павялічыўся, асабліва ў вытворчых прац. калектывах.

У галіне палітыкі зарплаты працоўныя калектывы становяцца на шлях тарыфных згодаў. Увесь кірунак у галіне зарплаты і прававых нормаў прац. калектывы ўзгоднілі з ЦСПСБ.

Увага Нар. Камісарыяту Працы, якая аддавалася пытаньню ўцягненьня жаночай працы ў калектывы, дала свае вынікі. Процант гэтай працы значна павялічыўся.

Падаткі, якія былі на прац. калектывах да выданьня новага дэкрэту ЦВК і СНК, былі не пад сілу ім, але гэты дэкрэт значна аблягчыў падатковае становішча прац. калектываў.

Бліжэйшыя задачы працоўных калектываў—замацаваньне ў іх таго ліку рабочае сілы, якая зараз ёсьць, палепшаньне ўмоў аховы працы, зьмяншэньне накладных выдаткаў і правядзеньне дакваліфікацыі занятых у працоўных калектывах рабочых і вучняў.

Кр.

ХРОНІКА.

Школьнае будаўніцтва.

З выяўленых даходаў ад лясной гаспадаркі, па дадатковаму каштарысу на школьнае будаўніцтва БССР асыгнавана на сёлетні год 400.000 рублёў.

Дзіцячыя яслі.

5 мая ў Менску адчыніліся яслі для дзяцей, маткі якіх працуюць на грамадзкіх работах.

Мануфактура для БССР.

Прыбыўшая ў „Госторгбел“ заграніччная мануфактура ў ліку 92 кіп прызнана па якасьці добрай і мае быць разьмяркована між каапэрацыйнымі арганізацыямі для рэалізацыі ў гарадох і вёсках БССР.

Загатоўка шчацінная сыравіны.

Дзеля забясьпекі мясцовай дзяржаўна-шчацінная прамысловасьці сыравінай, Заходняе Аддзяленьне Акцыянэрнага Т-ва „Сырё“ будзе здаваць усю загатаўляемую па БССР шчаціну ў перапрацоўку фабрыкам дзяржаўнага гандлю БССР.

Здачу шчаціны намечана праводзіць па дагаворнай згодзе з мясцовай дзяржаўна-шчацінная прамысловасьцю.

У ленінскім камсамоле.

○ ЦК ЛКСМБ распачаў досьлед працы Менскай акруговай камсамольскай арганізацыі. Мэта досьледу—выявіць дасягненьні і недахваты ў працы Менскай камсамоліі. Для правядзеньня досьледу выдзелена камісія ў складзе т. т. Ратнэра (старшыня), Капелюш, Раткевіч, Сівоха і Мырынгоф.

Досьлед закончыцца 24 мая.

○ Па Менскай акрузе распачаліся раённыя камсамольскія канфэрэнцыі. У парадку дню канфэрэнцый стаіць пытаньне аб выніках зімняй працы.

Прырост насельніцтва ў Менску.

Менскі ЗАГС зарэгістраваў за красавік 224 сьмерці (у гэтым ліку 3 самагубствы) і 344 нараджэньні.

Такім чынам, за красавік насельніцтва Менску павялічылася на 120 чалавек.

ШЭФСКАЯ ХРОНІКА.

8870 рублёў—вёсцы.

За апошнія 4 месяцы шэфскае т-ва гарадзкога раёну адпусьціла на культурныя патрэбы вёскі 8870 рублёў.

Падарунак у дзень 1-га мая.

Шэфскае т-ва міліцыі закупіла ў дзень 1 мая для сваіх падшэфнікаў трыер, які ўрачыста быў перададзен ім.

ПАШТОВЫЯ НАВІНЫ.

Паветраная пошта.

Менская пашт.-тэлегр. кантора ўстанавіла адпраўку карэспандэнцыі па паветранай лініі Смаленск—Коўна—Кэнінсбэрг—Бэрлін—Данцыг—Амстэрдам—Парыж—Лёндан.

Абслугоўваньне Менску.

Менская п.-т. кантора павялічвае лік вучасткаў (да 3-х) па абслугоўваньню жыхарства Менску лістаносцамі на акраінах гораду, прыгародных сёлах і вёсках.

Фізкультура.

Курсы інструктароў.

Закончылі сваю працу Полацкія курсы па падрыхтоўцы інструктароў рабочых фізкультурных гурткоў. Курсамі выпушчана 20 чалавек.

Паказальныя выступленьні фізкультурнікаў.

Менскі савет фізычнай культуры 9 мая ладзіць паказальныя выступленьні фізкультурнікаў. Праграма выступленьня—спаборніцтва па лёгкай атлётыцы і таварыская сустрэча па баскетболу

Фізкультура ў Воршы.

У сучасны момант у Воршы налічваецца 2000 фізкультурнікаў дарослых і 500 піонэраў.

Гэтымі днямі ў Воршы адбылося ўрачыстае адчыненьне летняга спартыўнага сэзону.

Курсы вясковых працаўнікоў фізкультуры.

Менскі савет фізкультуры адчыняе курсы для вясковых працаўнікоў фізкультуры.

Курсы разьлічаны на 40 чал.

Апавяшчэньні.

— Чарговы дэлегацкі сход жанаддзелу Ляхаўскага райкому КПБ адбудзецца ў пятніцу 7 мая, у памяшканьні Камуністычнага Ўнівэрсытэту Беларусі (Унівэрсытэцкая вул.) у 7 гадз. вечару.

Просьба да ўсіх дэлегатак зьявіцца без спазьненьня.

Жанаддзел Ляхаўскага райкому КПБ.

— Польбюро ЦК КПБ абвяшчае, што на 10 мая скілікаецца 3-я ўсебеларуская нарада Польбюро.

Праца нарады будзе адбывацца ў клюбе Р. Люксэмбург (Унівэрсытэцкая, д. № 26) з 10 гадзін да 8 гадз. вечару.

Польбюро ЦК КПБ.

— Сёньня ў 6 гадзін вечару адбудзецца ў памяшканьні ЦБ „Маладняка“ чарговы агульны сход Менскай філіі „Маладняка“. Яўка абавязкова.

Прэзыдыум філіі.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА.**

ТЭАТР-КІНО

Бел. Дзярж. ТЭАТР.	Пятніца, 7 мая. „Каваль—Ваявода“ муз. п'еса А. МІРОВІЧА. ПАСТАНОЎКА АЎТАРА. ПАЧАТАК А 8 З ПАЛОВ. ГАДЗ.
Кіно „Красная Звезда“	„ЖЕНЩИНА ГОРНЫХ ВЕРШИН“, Трагэдыя ў 8 ч. У галоўных ролях вядомыя амэр. артысты Рам н Наварро і Барб ра-ля-Марр.
Кіно „Пролетарий“	„ГАРПУН“ у 8 частках. З жыцьця кітабойцаў.

ПАСТАНОВА
Народнага Камісарыяту Працы БССР

ад 30 красавіка 1926 г.

№ 29.

Каб ня было злоўжываньняў з бальнічнымі аркушамі, якія падаюцца для аплаты ў страхавыя касы, Народны Камісарыят Працы БССР ПАСТАНАВІЎ:

1) Усе прадпрыёмствы і ўстановы дзяржаўныя, грамадзкія, каапэрацыйныя і прыватныя павінны вылучыць з ліку сваіх супрацоўнікаў спэцыяльную асобу, адказную за правільнае запаўненьне вестак аб заработку ў бальнічных аркушах.

Узоры подпісаў гэтых асоб, штампаў і пячатак прадпрыёмстваў і ўстаноў павінны быць прадстаўлены ў **двухтыднёвы тэрмін** з дню агалашэньня гэтае пастановы ў акруговую страхкасу па месцу знаходжаньня прадпрыёмства або ўстановы.

2) Пры запаўненьні бальнічнага аркуша павінны быць акуратна запоўнены весткі, прадбачаныя формаю адрыўнага талёну ад бальнічнага аркушу аб заработку. Гэтыя весткі павінны быць завераны подпісамі ўпаўнаважаных прадпрыёмствам або ўстановаю, якія вылучаны на падставе п. 1-га гэтае пастановы і пячаткаю ўстановы або прадпрыёмства.

Усе папраўкі павінны быць спэцыяльна агаворены і завераны подпісам і пячаткаю.

3) За невыкананьне п. 1-га гэтае пастановы вінаватыя служачыя асобы падлягаюць судовай адказнасьці па 108 арт. Крым. Код., а прыватныя асобы падлягаюць кары ў адміністрацыйным парадку па пастанове адпаведнага выканаўчага камітэту на аснове Палажэньня аб пакараньнях за парушэньне абавязковых пастаноў.

У выпадку заведама няпраўдзівага запаўненьня вестак аб заработку ў бальнічных аркушах, вінаватыя падлягаюць судовай адказнасьці: служачыя асобы—па 116 арт Кр. К., а прыватныя—па арт. 226 б. Кр. К.

Наркампрацы БССР ЕРАФЕЕЎ.

Кіраўнік Спраў АКУЛАЎ.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Рэгістрац. карт. на каня, выд. б. Пярэжырскім вал. вык. кам., Зубчанку Е. К, кв. 2115.

— Каапэрац. кніжка МЦРК сябра саюзу прац. асьветы, Куксінскай О. І., кв. 2116

— Каапэрац. кніж. МЦРК № 11916, сябра сав. служачых гандлю, Угневенка Г. Т., кв. 2117.

— Лічн. карт. № 54, пасьведч. аб праходжаньні дапрыз. падрыхтоўкі, № 84, Ліванову С. А., кв. 2118.

— Учотн. кніж. на каня № 355, выд. Бярэзінскім райён. вык. кам., Сакалоўскаму Ю., кв. 2119.

— Лічн. кніж. № 1010, выд. Самахвалаўскім райён. вык. кам., Мінкову М. З., кв. 2120.

— Учотн. вайсковы біл., выд. тэрытарыяльнай управай № стралк. корпуса, Фалевіч Н. Д., кв. 2135.

— Лічн. карт. № 214, выд. Белічанскім валвыккам., Дамброўскаму І. І., кв. 2136.

— Пашп. № 79, выд. Старадарожскім райён. вык. кам., Бернштэйну П. М., кв. 2137.

— Лічн. карт., выд. Сталінскім ваен. кам., Вечар А. М., кв. 2138

— Пасьведч., выд. б. Высоцкім валвыккам., Грозкрвецу П. Р., кв. 2139.

— Кніж. беспрац., выд. Менск. страх. кас., Грозкрвецу П. Р., кв. 2140.

— Студэнцк. пасьведч. № 50-2, выд. БДУ., Белаус Р. Р., кв. 2141.

— Лічн. кніж., выд. Менск. акр. ваен. кам., Фрыдлянду А. С., кв. 2145.

— Рэгістрац. карт. на каня, выд. Самахвалаўскім райвыккам. Урублеўскаму І. Н. кв. 2142.

— Унівэрсытэцкі дыплём, выд. Азгосунівэрсытэтам, Доўнар-Запольскай Н. М. кв. 2143.

— Пасьведч. замест пашп., выд. Менск. акруг. міліц., Александровічу І. М., кв. 2144.

— Рэгістрац. карт. на каня, выд. б. Лагойскім вал. вык. кам., Скуратовіч Ю. І., кв. 2121.

— Лічн. карт., выд. Койданаўскім вал. вык. кам., Варатніцкаму І. Ф., кв. 2122.

— Паш., выд. б. Сьвіслацкім вал. вык. кам., Фрыдлянду А. С., кв. 2123.

— Пашп. № 1432, выд. Менск. акр. міліц., Заполінай Э. М. кв. 2124.

— Шлюбны выпіс, выд. Менскім загсам, Сіраву С. Ф., кв. 2125.

— Пашп., выд. Менск. акр. міліц., Гердон А. М.-Д., кв. 2126.

— Пашп., выд. Самахвалаўскім райён. вык. кам., Новакоўскай С. З., кв. 2127.

— Бестэрм. пашп. № 290, выд. Сталпецкім вал. старшынёй, Загароўскай А. П., кв. 2128.

— Бестэрм. пашп., выд. б. Менск. мяшчанскай управай, Кліментовіч А. М., кв. 2129.

— Ліч. кніж. № 54, выд. Старобінскім райён. вык. кам., Герасьменя Я. І., кв. 2130.

— Лічн. кніж. № 244, выд. Старобінскім райён. вык. кам., Пясецкаму І. Г., кв. 2131.

— Учотн. вайсковы біл., выд. Менск. акр. ваен. кам., Дождзікаву І. Г., кв. 2133.

Галоўлітбел № 17851 1-ая дзяржаўная друкарня.